

Zápisnica

**z dvanásteho zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva,
národnostné menšiny a rodovú rovnosť
18. decembra 2013 o 14.30 hod., Úrad vlády Slovenskej republiky, Bratislava**

Program rokovania:

- Otvorenie;
1. Návrh Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020 (predkladá minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky);
 2. Pokračovanie diskusie o možnostiach skvalitnenia procesu poskytovania dotácií v ľudskoprávnej oblasti (uvedie podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky);
 3. Prerokovanie ďalšieho postupu pri príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike v zmysle uznesení rady č. 67/2013 a č. 83/2013 (sfunkčnenie koordinačnej skupiny po ohlásenej rezignácii jej vedúceho, vytvorenie personálnych a organizačných podmienok pre plnohodnotnú koordináciu ďalších prác na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, ďalší postup pri príprave stratégie), (uvedú člen rady Martin Macko a členka rady Adriana Mesochoritsová);
 4. Informácia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o stave prípravy ratifikácie Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násillia na ženách a domáceho násillia a boja proti nemu;
 5. Návrh na zriadenie Iniciatívnej a procesuálnej pracovnej skupiny rady - náplň činnosti: príprava na rokovania rady, zmeny štatútu, problémové otázky pri medzirezortných pripomienkových konaniach (možnosť vstupu výborov do nich a štandardizovanie tohto vstupu), účasť rady na pripomienkových konaniach v rámci legislatívneho procesu (predkladá člen rady Martin Macko);
 6. Diskusia o procedúre per rollam (uvedú členky rady Janka Debrecéniová a Šarlota Pufflerová);
 7. Porušenie princípu parity medzi zástupcami štátnej správy a nezávislými expertmi a expertkami v prípade menovania Pavla Mešťana za člena rady. Prerokovanie, ako bude v budúcnosti prebiehať nominačný proces podľa čl. 4 ods. 6 druhej vety štatútu rady (uvedie člen rady Martin Macko);
 8. Zmeny štatútu rady a proces, akým sa zmeny dejú, resp. by sa mali diať (zriadenie Rady vlády Slovenskej republiky pre seniorov, spôsob voľby podpredsedníčky rady reprezentujúcej občiansku spoločnosť, voľba zástupcov rady v Rade vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, spolupráca a koordinácia činnosti s Radou vlády Slovenskej republiky pre seniorov a Radou vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, posledná zmena štatútu Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny), (uvedie člen rady Kálmán Petőcz);
 9. Spôsob hlasovania rady o periodických správach Slovenskej republiky k ľudskoprávnym dokumentom (uvedú členky rady Janka Debrecéniová a Šarlota Pufflerová);
 10. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva - informácia o súčasnom stave a zabezpečenie súčinnosti jeho reformy s procesom tvorby stratégie, ako aj zabezpečenie koncepčného a systémového prístupu pri reforme samotnej (uvedú členky rady Janka Debrecéniová a Šarlota Pufflerová);

11. Návrh na zriadenie Rady vlády Slovenskej republiky pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie a návrh Dodatku č. 3 k štatútu rady (predkladá minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky);
12. Rôzne - Vyhlásenie rady k výsledku volieb predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja (predkladá člen rady Martin Macko).

Zhrnutie rokovania v rámci jednotlivých bodov

Otvorenie

Miroslav Lajčák, predseda rady

1/ Otvoril v poradí dvanásť zasadnutie Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „rada“). V úvode rokovania zhrnul najdôležitejšie skutočnosti súvisiace s mandátom a činnosťou rady od jej ostatného zasadnutia v novembri 2013.

2/ Ocenil priebeh a atmosféru konferencie organizovanej dňa 6. decembra 2013 Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv. Konferencia ukázala, že sa vie diskutovať, vyjadrovať stanoviská, ktoré sú často protichodné, ale sú vyjadrované spôsobom, ktorý nikoho neuráža a ktorý posúva diskusiu dopredu. Debata bola otvorená, konštruktívna a vníma ju ako dobrý signál pre pokračovanie diskusií, ktoré budú sprevádzať prípravu Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR (ďalej len „stratégia“). Konferencia zreteľne poukázala aj na ústredné postavenie témy výchovy a vzdelávania k ľudským právam a k demokratickému občianstvu v rámci vnútroštátnych politík, v záujme toho, aby sa preklenula priepasť, ktorá existuje medzi postavením Slovenska z hľadiska jeho medzinárodných ľudskoprávných záväzkov a na druhej strane z hľadiska ich vnímania občanmi a uplatňovania v každodennom živote. Druhou oblasťou je otázka inštitucionálneho zabezpečenia ochrany ľudských práv, s čím neoddeliteľne súvisí aj postavenie a fungovanie Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „stredisko“). Treťou oblasťou je otázka zlepšenia činnosti samotnej rady.

3/ V rámci prípravy stratégie prebiehajú v zmysle schváleného harmonogramu odborné podujatia, workshopy, semináre, diskusné fóra. Potvrďuje sa široký, inkluzívny, participatívny prístup, ktorý nie je jednoduchý, ale jedine ten dáva legitimitu. Vyzval všetkých záujemcov o aktívne zapojenie sa do diskusie a do vypracovávania budúcej stratégie. Zdôraznil, že rámce stratégie sú definované vnútroštátnou legislatívou a medzinárodnými záväzkami SR. Nepripustí žiadne spochybňovanie týchto rámcov, ani spochybňovanie existujúceho systému ochrany a podpory ľudských práv na Slovensku, vrátane práv LGBTI komunity a vo všeobecnosti politiky rodovej rovnosti.

4/ Potreba zlepšenia fungovania rady sa niesla naprieč celou konferenciou. Uviedol tri roviny, ktoré je potrebné zdefinovať.

a) Prvou je inštitucionálne usporiadanie na vládnej úrovni, keďže nie je osobitne vyčlenený člen vlády SR, ktorý by sa venoval ľudskoprávnej agende na dennodennej báze, čo kritizujú viacerí členovia rady. Uviedol, že k tejto agende sa nehlásil, ale keď ju dostal, tak sa ju snaží vykonávať podľa najlepšieho vedomia a svedomia, aj so zohľadnením skutočnosti, že je zároveň ministrom zahraničných vecí a polovicu času trávi v zahraničí. Podstatné je, či je spoločný záujem pracovať, alebo skôr polemizovať, pretože doposiaľ uskutočnené rokovania rady pôsobia ako vysávač energie a nemá záujem za takýchto okolností v tom ďalej pokračovať. Ak je spoločný záujem a dohoda na tom, že ľudskoprávnu problematiku na Slovensku je potrebné posunúť ďalej a že rada je orgán, ktorý má na to kompetencie, tak je potrebné sa spojiť v záujme dosiahnutia cieľa. Ubezpečil, že na čele rady je človek, ktorý má

záujem posunúť veci dopredu a pokiaľ sa všetci zhodnú, že toto je spoločné poslanie, úloha, je možné urobiť veľa. Pokiaľ sa na rokovaníach rady všetci schádzajú preto, aby si dokázali, že sa veci nedajú posunúť dopredu, v tom prípade sa oberajú o čas aj o energiu.

b) Druhou rovinou je samotné nastavenie fungovania rady, ktoré z titulu funkcie jej predsedu zdedil po predchádzajúcej vláde SR. Spôsob fungovania rady a jej zloženie vníma ako nepružné, ťažkopádne. Päť zasadnutí rady ročne nie je efektívny model, neumožňuje operatívne reagovať na dianie v spoločnosti, ako je napr. zvolenie Mariána Kotlebu za banskobystričského župana. Rada musí mať spôsob, mechanizmus, aby jej členovia boli v kontakte de facto, alebo aby boli pripravení efektívne a každodenne reagovať, o tom je potrebné hovoriť.

c) Treťou rovinou je atmosféra v rade. Cíti „železnú oponu“ medzi členmi rady, akoby sa po skončení rokovania rady odchádzalo s tým, kto zvíťazil a kto prehral. Týmto spôsobom nie je možné pokračovať. Zasadnutie rady by chcel využiť predovšetkým na to, aby sa uvedené skutočnosti zadefinovali.

5/ Na rokovanie rady bolo zo strany jej členov predložených šesť dodatočných bodov, ktoré sú zaradené do programu a je pripravený o nich diskutovať, ale nechce, aby sa o nich hlasovalo z dôvodu, že ide o rámcové návrhy. Navrhol komplexnú diskusiu o rade, ku ktorej môžu všetci vyjadriť svoje názory a následne sa bude o nich diskutovať. Požiadala, aby v termíne do 21. januára 2014 každý z členov rady, ktorý má názor na jej fungovanie, alebo má predstavy o jej zlepšení, ich doručil sekretariátu rady. Najbližšie zasadnutie rady dňa 5. februára 2014 bude venované diskusii o inštitucionálnom zabezpečení rady. Navrhol, aby predkladatelia uviedli predložených šesť bodov, ale aby ich členovia rady vnímali ako úvod do diskusie, ktorá ich čaká.

V nadväznosti na rokovanie vlády SR dňa 18. decembra 2013 a dohody predsedu rady s ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR bol program rady doplnený o materiál Návrh na zriadenie Rady vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie a návrh Dodatku č. 3 k Štatútu Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

BOD 1

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka Sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 - 2020 bol vypracovaný v súlade s programovým vyhlásením vlády SR na roky 2012 - 2016, v ktorom sa vláda SR zaviazala v intenciách Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vypracovať nový národný program. Základným cieľom národného programu je prostredníctvom definovaných úloh a opatrení zabezpečiť dosahovanie pokroku v oblasti ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím, uznaných dohovorom. Národný program je vytvorený ako otvorený dokument, obsahuje základné úlohy na obdobie rokov 2014 – 2020, s aktualizáciou a vyhodnocovaním každé dva roky. Na jeho tvorbe sa priamo podieľali zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, verejnej správy a podľa článku 4, odseku 3 dohovoru aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií. Podľa plánu práce vlády SR mal byť materiál predložený na rokovanie vlády SR v termíne september 2013, vzhľadom na výsledky medzirezortného pripomienkového konania, ktoré skončilo 3. septembra 2013 a v ktorom reprezentatívne organizácie osôb so zdravotným postihnutím požiadali prostredníctvom svojich zásadných pripomienok vytvoriť väčší časový priestor na prípravu materiálu, bol termín posunutý z mesiaca september na mesiac december. Po dopracovaní bol materiál opätovne predložený do medzirezortného pripomienkového konania, ktoré bolo ukončené 2. decembra 2013. K

materiálu prijal Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím súhlasné stanovisko, rovnako Hospodárska a sociálna rada 16. decembra 2013. Materiál má pozitívne sociálne vplyvy pri prístupe k zdrojom, právam, tovarom a službám pre osoby so zdravotným postihnutím. Nemá priame finančné vplyvy na rozpočet verejnej správy, tieto však môžu mať už konkrétnejšie rozpracovania návrhov a spôsobov plnenia niektorých cieľov v ďalších dokumentoch či právnych úpravách.

Mária Nicolaouová, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Nastala zásadná zmena v navrhovanom opatrení č. 4.11.3. - Zaviesť mechanizmus systematického financovania strešných mimovládnych organizácií, ktoré vystupujú ako partneri vlády SR a iných organizácií pri tvorbe relevantných politík, o ktorej nebol úrad informovaný, a to po ukončení medzirezortného pripomienkového konania, kedy sa úrad z pozície spolupracujúceho subjektu stal zodpovedným gestorom úlohy. V takomto znení je pre úrad navrhované opatrenie neprijateľné z dôvodu, že v rámci jeho rozpočtu nie je vyčlenená samostatná kapitola, úrad nemá dotačný mechanizmus na zavedenie finančného mechanizmu podpory. Čím sa úrad nebráni, je aj v jeho ambícii vytvoriť mechanizmus podpory pre strešné organizácie a platformy, avšak nemôže byť uvádzaný ako zodpovedný gestor v zmysle zavedenia finančného mechanizmu, môže len participovať pri vytváraní návrhu. Podobný materiál už bol prijatý na Rade vlády SR pre mimovládne a neziskové organizácie, ide však o kritériá výberu a posúdenia žiadateľov v zmysle platforiem a strešných organizácií. Úrad požiadal hlavný kontaktný bod pre vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím o to, aby doplnil materiál o finančné dopady na štátny rozpočet, respektíve o rozpočtové náklady vytvorenia takého mechanizmu. V tom prípade by bolo pre úrad priechodné, aby ostal ako zodpovedný gestor. Súčasná formulácia opatrenia je pre úrad nezrealizovateľná.

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka Sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Predkladateľ vychádza z toho, že najlepším koordinátorom na uvedenú úlohu je práve Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Zavedenie mechanizmu systematického financovania strešných mimovládnych organizácií neznamená, že ho bude financovať úrad. Úloha znie zaviesť mechanizmus. Je možné sa dohodnúť na zmene formulácie v spôsobe plnenia tak, aby to vyhovovalo úradu splnomocnenca, s tým, že formuláciu by si navrhol úrad. V opačnom prípade je možné zmeniť zodpovedného gestora, ktorým by mohlo byť kontaktné miesto na vykonávanie dohovoru, čiže rezort práce. Podľa názoru predkladateľa je uvedená úloha prioritne úlohou úradu splnomocnenca, pretože vychádza z koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti.

Mária Nicolaouová, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Zmena nastala bez toho, aby bola nejakým spôsobom konzultovaná s úradom. Aj v zmysle pripomienok rezortov, ktoré tiež odmietali mať túto úlohu ako zodpovední gestori, zavedenie mechanizmu znamená aj alokovanie financií a na to úrad reálne nemá kapacitu. Úrad bude participovať pri príprave mechanizmu, ale finančné nároky by mali niesť spolupracujúce subjekty tak, ako sú uvedené v opatrení.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Od začiatku tvorby materiálu bolo vysvetľované, že národný program ukladá úlohy, ktoré sa majú riešiť a nie priamo riešenia. Zavedenie mechanizmu bolo vnímané tak, aby sa niekto dôkladne a dôsledne zaoberal jeho vznikom a vytvorením, nie priamo financovaním. Podobné uznesenie bolo prijaté Radou vlády SR pre mimovládne organizácie, keď sa zaoberala dotačnými systémami a v rámci uznesenia sa hovorí aj o tomto bode, čiže predpokladá, že

riešenie sa nájde. Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím je medzinárodnou zmluvou, ktorá bola zo strany SR ratifikovaná a hovorí o záväzkoch štátu, ale nik sa nehlási k tomu, kto je to štát. Ak štát niečo ratifikuje, mal by si určovať kompetencie a nepýtať sa mimovládnych organizácií, kto je kompetentný, čo sa veľmi často stáva a je ťažké hľadať kompetentných ľudí. V dohovore sa hovorí o zvyšovaní povedomia, najmä pokiaľ ide o tých, ktorí rozhodujú, ktorí sú kompetentní, ktorí riadia. Väčšina ministerstiev sa stavala k veci tak, že je potrebné predovšetkým zvyšovať povedomie samotných osôb so zdravotným postihnutím a dlho trvalo, kým sa vysvetlilo a presadilo, že je potrebné školiť pracovníkov štátnej správy, samosprávy, poslancov, aby vedeli, o aké práva ide a o čom rozhodujú. Najzákladnejší nástroj, ktorým sa darí presadzovať nové opatrenia, napr. prístupnosť v stavebníctve a inde, nielen vo verejnej správe, ale aj v privátnom sektore, je verejné obstarávanie. V rámci prípravy materiálu bolo veľmi ťažké určiť kompetentného a zodpovedného gestora pri implementácii jednotlivých článkov dohovoru. Národný program považujú organizácie za dobrý, aj keď s niektorými ustanoveniami nie sú celkom spokojní, ale chápu, že ide o národný program, kde za jeho realizáciu zodpovedá štát. Verí, že v rámci vyhodnocovania každé dva roky sa podarí ho posunúť ďalej dopredu a preto odporučil rade, aby program zobrala na vedomie a odporučila vláde SR jeho schválenie. Jeho schválenie vo Výbore pre osoby so zdravotným postihnutím prebehlo z časových dôvodov len formou využitia procedúry per rollam, ktorá nie je optimálna, pretože pri schvaľovaní per rollam sa nie je možné k ničomu vyjadriť. Po pripomienkovom konaní nebolo možné zaujať stanovisko a preto aj uznesenie rady, ktoré hovorí o tom, že sa berie na vedomie stanovisko výboru je zaujímavé, pretože pri per rollam schvaľovaní sa uvádza, že niekto je za a niekto je proti. V tomto prípade tridsaťdva členov výboru mohlo hlasovať, dvadsaťjeden bolo za, traja sa zdržali a osem nehlasovalo. Materiál bol vo výbore schválený a požiadal radu o podporu národného programu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Jasná definícia a zodpovednosť je prvý predpoklad toho, aby sa mohli záväzky naplňať. Oblasť vzdelávania bude jasne definovaná v stratégii, kde aj postavenie osôb so zdravotným postihnutím bude mať svoje miesto.

Kálmán Petőcz, expert rady

Tri kľúčové témy, ktoré vyzdvihol predseda rady, považujú aj jej členovia za kľúčové a to ukazuje aj predložený materiál a reakcia pána Mamojku naň. Výchova, vzdelávanie a inštitúcie, mechanizmy implementácie sú dve kľúčové záležitosti, bez ktorých stratégia nemá žiaden zmysel. K výchove a vzdelávaniu patrí aj zvyšovanie povedomia dotknutých skupín obyvateľstva, ale aj profesijné vzdelávanie tých, ktorí majú práva garantovať. Podporil pána Mamojku v tom, že ak predložený materiál odráža ich potreby a ich videnie problematiky, rada by ho mala schváliť. Napriek tomu, že výbor materiál schválil, má pochybnosti, že nie sú dostatočné záruky, že to, čo je dané na papieri, sa bude aj v praxi implementovať. To je klasický problém. Od prvého momentu, keď sa rada založila, určité napätia medzi jednou a druhou stranou vždy boli, to nie je závislé od toho, aká je vláda, pretože z pozície ľudí, ktorí v nej sedia, musia mať niekedy iné východiská a aj majú. Vzdelávanie považuje za veľmi dôležité, avšak v predloženom materiáli to nie je reflektované tak, ako to vyplýva z dohovoru. Na pracovnom seminári k stratégii na ministerstve práce prebiehala diskusia k predmetnej oblasti. V materiáli chýba jeden veľmi dôležitý pojem, ktorý je v dohovore kľúčový, a to inklúzia vo vzdelávaní. Hovorí sa o dvoch typoch škôl pre osoby so zdravotným postihnutím, o špeciálnych školách a integrovaných školách. Inklúzia neznamena integrácia, inklúzia sa týka všetkých. Inklúzia sa týka aj tých detí, ktoré chodia do špeciálnych škôl, pretože inklúzia je širší pojem, vzdelávacia inklúzia je súčasťou širšej sociálnej inklúzie. To znamená, že aj tie deti, ktoré chodia do špeciálnych škôl, musia byť

inkludované aj z hľadiska vzdelávacieho systému, aj z hľadiska celkového sociálneho systému a celkovej spoločnosti. Príklad inklúzie v špeciálnej škole je spojená škola na Mokrohájskej ulici v Bratislave. To je škola, kde chodia deti s ťažkým zdravotným postihnutím, ale celá je nadimenzovaná tak, aby bola inkluzívna, vzájomný styk zdravotne postihnutých a zdravých ľudí je zabezpečený. Dal do pozornosti rezortu školstva, aby prispôbilo svoje chápanie inklúzie tomu, čo predpokladá dohovor.

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka Sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ide o otvorený dokument, ktorý je možné meniť, dopĺňať, čo je jeho veľkou výhodou. Dvojročné hodnotenia ukážu, čo sa podarilo a ako sa podarilo naplniť, respektíve nepodarilo a čo je potrebné zmeniť.

Laco Oravec, Nadácia Milana Šimečku

V poslednej dobe sa prijímajú podobné materiály, stratégie, koncepcie, akčné plány, ktoré uvádzajú, že nebudú mať dopad na verejné rozpočty, čo je z princípu pomerne absurdná situácia a predložený materiál nie je jediný takýto príklad. Ako je možné regulovať politiky v oblasti presadzovania progresívnej realizácie ľudských práv, ak sú pod tlakom veľmi limitovaného rozpočtu a čo je možné očakávať od týchto dokumentov? V minulosti bol častým aspektom v plnení niektorých akčných plánov veľký formalizmus práve z nedostatku vyčlenených zdrojov. Je presvedčený, že jednotlivé rezorty pri príprave rozpočtu na ďalšie roky nekvantifikujú nároky, ktoré ich jednotlivé koncepcie a stratégie vyžadujú, alebo nemajú kapacitu nájsť na ne zdroje vo vlastných rozpočtoch. Ak sa v materiáli uvádza, že to má byť financované z vlastných schválených limitov, pričom ide o rozsiahlu koncepciu, vymyslí sa sto veľmi dobrých opatrení a už menej sa rozmýšľa o tom, či ich naozaj Slovensko potrebuje a bude schopné zrealizovať. Ako pozitívny príklad uviedol Národný akčný plán proti násiliu na ženách, ktorý aspoň mal ambíciu identifikovať zdroje potenciálneho financovania, pri každom jednom opatrení. Ak sa v materiáloch odkazuje na Európsku úniu, je potrebné povedať, že vo vzťahu k Európskej únii tam mnoho z opatrení nie je. Položil otázku, koľko z navrhovaných opatrení je v rozpočtoch jednotlivých rezortov na rok 2014 zahrnutých a koľko z nich sa podarí v budúcom roku uplatniť. Je možné po formálnej stránke prijímať kvalitné dokumenty, s ktorými aj mimovládne organizácie súhlasia, ale od začiatku je skepsa v tom, či sa nájdu zdroje. Opatrenia nie sú lacné, mnohé z nich majú masovejší charakter, vyžadujú si implementáciu nových služieb. Navrhol do budúcnosti diskusiu s Ministerstvom financií SR, pretože je potrebné hľadať zdroje pre ľudskoprávne stratégie.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Ak sa v koncepcii uvádza, že nemá dopad na verejné financie, tak je to ilúzia, ale na druhej strane, vo fáze predkladania koncepcie to ešte nikto nevie kvantifikovať. Je potrebné veci plánovať minimálne dva roky dopredu, aby sa vyčlenili aj príslušné finančné prostriedky. Hlavným problémom je neschopnosť využívať európske peniaze. Neustále sa naťahuje štátny rozpočet, ktorý je obmedzený a unikajú stamilióny eur len preto, že Slovensko nie je schopné predložiť kvalitné projekty, alebo sa neprišlo na to, kde všade peniaze sú. A práve organizácie, ktoré majú skúsenosti s projektovým financovaním, by v tomto štátnej správe mohli byť nápomocné.

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka Sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V novom programovom období má zdravotné postihnutie v operačnom programe ľudské zdroje veľmi prominentné postavenie, dokonca napĺňanie Dohovoru o ochrane ľudí so zdravotným postihnutím je podmienka pre čerpanie štrukturálnych fondov. Sú tam

nadizajnované veľmi konkrétne aktivity a konkrétne opatrenia. Aj keď to v materiáli nie je kvantifikované, zdroje sú v rámci európskeho sociálneho fondu a podmienka pre čerpanie projektov bude dodržiavanie napríklad univerzálneho dizajnu, ktoré predstavuje prierezové opatrenie, ktoré možno nie je kvantifikované v rozpočte, ale bude univerzálne uplatňované.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Filozofia budúceho finančného rámca je zásadne odlišná od končiaceho v tom, že sa výrazne znížil priestor na investície do infraštruktúry, budov, ciest, osvetlenia, čo nie je dobrá správa pre Slovensko, lebo 75% verejných financií na Slovensku je pokrývaných z európskych zdrojov, ale na druhej strane sa otvára obrovský priestor práve na programy, v ktorých je myšlienka, know-how. Slovensko v tom nebolo doposiaľ dobré a bude mať čo robiť, aby trinásť miliárd eur vyčerpalo, čo potvrdzuje skutočnosť, že peniaze naozaj sú.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Dohovor, ktorý je premietnutý do národného programu je ukážkou toho, prečo je potrebné aj samotné dohovory stavať inak, aby mali aj implementačnú časť. Pri koncipovaní materiálov ide vždy aj o ľudské zdroje, nielen o finančné. Ak sa financie neplánujú v nejakých fázach, je zrejmé, že tento rok sa už do rozpočtu nedostanú. Malo by sa jasne povedať, že to bude niečo stáť a že to nebude málo peňazí, pretože to je zahmlievanie a zároveň aj dôvod, prečo sa veci doteraz neimplementovali. Veľa je zadefinované v zákonoch. Stratégia by mala povedať, ako sa to dokáže rozplánovať, pretože je potrebné veľké množstvo zdrojov, ktoré však nie sú k dispozícii a je to proces na dlhé roky. Málokto z dohovorov dáva návod, čo je potrebné urobiť, ako pri tom postupovať, ako to ďalej kontrolovať, monitorovať.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Je potrebné zmeniť paradigmu a už pri vytváraní koncepcií zabezpečiť ich prepojenie na existujúce európske programy.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Vzdelávanie ľudí vo verejnej správe je obsiahnuté v národnom programe. Nie je však možné očakávať, že ho budú realizovať iné subjekty, musí byť súčasťou práce verejnej správy. Nie sú bariéry medzi organizáciami a verejnou správou, lebo organizácie celé roky, aj v tomto volebnom období, komunikujú s verejnou správou, s rezortmi, spolupráca je možná, diskusia je možná a nemusia mať pritom rovnaký názor na veci. Nemať rovnaký názor na veci nie je prekážkou diskusie. Je potrebné sa kriticky vyjadrovať, čo nie je zlé, ale naopak môže posunúť veci dopredu. Problém spočíva v tom, akým spôsobom sa to deje. Organizácia Občan, demokracia a zodpovednosť už v prvom procese tvorby stratégie realizovala workshopy a podujatia v spolupráci s výbormi. Zo strany rezortov bol prejavovaný záujem o témy, ktoré sú v stratégii obsiahnuté, či to bola sexuálna výchova, ku ktorej realizovali workshop v spolupráci s výborom pre vzdelávanie, alebo vzdelávanie k ľudským právam, o politikách v oblasti rodovej rovnosti. Ľudia cítia potrebu vzdelávať sa v predmetných oblastiach, aby mohli o veciach kvalifikovane rozhodovať.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

Položil otázku, akým spôsobom je predložený národný program zohľadnený v implementačnej správe SR k dohovoru. Je SR schopná ho prezentovať ako kompatibilný s požiadavkami dohovoru? Pretože otázka financovania zaznie stopercentne aj na pôde OSN. Kto za Slovensko podával správu a akým spôsobom Slovensko v zahraničí prezentuje implementáciu dohovoru?

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím má ambíciu vypracovať alternatívnu správu. Vzhľadom na obrovský časový sklz, ktorý existuje vo Výbore OSN pre práva ľudí so zdravotným postihnutím, bude aktuálne obdobie v nasledujúcom roku. Národný program vychádza z dohovoru, pri jeho tvorbe sa navrhovali a presadzovali opatrenia, aby korešpondovali s dohovorom. Pokiaľ ide o financie, zámer bol, že mnohé veci už nepotrebnú finančné prostriedky, pretože by mali byť realizované z princípu, z povinnosti, bez nároku na navýšenie prostriedkov. Napríklad, na budovanie stavieb, ktoré sú prístupné, nie sú potrebné financie, pretože platí vyhláška, ktorá sa však rešpektuje minimálne. Pokiaľ ide o verejné obstarávanie vecí, ak ktokoľvek komunikuje so štátnou správou, či má dotácie, alebo predáva, tak je povinný a mal by byť povinný zabezpečiť prístupnosť svojich webových sídiel. To sú veci, ktoré nič nestoja, pretože sa musia realizovať zo zákona, ale sa nerealizujú. Ak nejaký náklad vzniká, je to chyba tých, ktorí sú zodpovední.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Diskusia smeruje k jednému cieľu, aby boli vytvárané kvalitné programy a dokumenty, ale zároveň, aby bola schopnosť ich aj realizovať v praxi, aby na ne boli vyčlenené finančné zdroje, aby sa vedeli identifikovať aj mimo štátneho rozpočtu SR.

Rada uznesením č. 94 vzala na vedomie stanovisko Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím k návrhu Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 prijatého uznesením výboru č. 34 zo dňa 16. decembra 2013 a odporučila vláde SR schváliť návrh materiálu, ktorý na rokovanie rady predložil minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

BOD 2

Miroslav Lajčák, predseda rady

Rada bola na ostatnom zasadnutí oboznámená s materiálom Návrh mechanizmu pravidelného hodnotenia efektivity, transparentnosti a dopadov dotačných programov rezortov, ktorý vypracoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

Pavol Kolenčák, Ministerstvo hospodárstva SR

Predložil pripomienky k oblasti unifikácie, anonymizácie a časového rámca hodnotenia žiadostí, keďže existuje viacero zákonov, ktoré umožňujú poskytovanie dotácií. Problematika, agenda, ktorú rieši každý rezort, je veľmi široká. Je potrebné, aby každý rezort individuálne alebo špecificky upravil podmienky poskytovania dotácií, preto je požiadavka na unifikáciu ťažko realizovateľná. Z toho vyplýva aj anonymizácia, ktorej zrušenie rezort považuje za veľmi dôležité, avšak pôvodne vyvstala z požiadavky samotných prijímateľov pomoci. Prakticky je potrebné dodržať adekvátny časový rámec, ktorý ministerstvo v novele zákona o dotáciách v pôsobnosti rezortu hospodárstva skrátilo na polovicu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Anonymné posudzovanie projektov je z pohľadu dotačných schém, ktoré sú v kompetencii Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (presadzovanie, podpora, ochrana ľudských práv a predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, homofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie; poskytovanie rozvojovej pomoci) vnímané ako veľký problém, vyplýva z novely zákona a vylučuje možnosť využiť referencie o predkladateľoch. Je potrebné ísť cestou novely zákona, lebo je rozdiel, ak niekto má za sebou desiatky úspešných projektov a roky pôsobenia a niekto bol zriadený dva dni predtým, ako podal žiadosť o projekt. Záujmom ministerstva je tiež, aby bolo viac externých

expertov v hodnotiacich komisiách rezortu, ale naráža sa na otázku konfliktu záujmov, lebo mnohí z externých expertov sú aj žiadateľmi o projekty.

Martin Macko, podpredseda Výboru pre práva lesieb, gejev, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb

Na ostatnom zasadnutí rady sa diskutovalo o troch dotačných schémach v gescii rezortu zahraničných vecí, rezortu práce a Úradu vlády SR (ľudské práva, rodová rovnosť a národnostné menšiny). Viaceré mimovládne organizácie poukazovali na konkrétne procesné záležitosti. Z uvedeného dôvodu navrhoval zriadiť ad hoc pracovnú skupinu, ktorá by to prediskutovala a dospela k návrhom na zlepšenie.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Uvítal návrh na zriadenie pracovnej skupiny, kde sa veci detailnejšie vydiskutujú a rada bude následne oboznámená s jej odporúčaniami. Záleží mu na tom, aby bol proces nespochybniteľný, lebo zaň nesie zodpovednosť, aj politickú. Pracovná skupina bude pracovať pod vedením Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Jej úlohou bude predložiť rade námety na skvalitnenie procesu poskytovania dotácií. Budú oslovení všetci, ktorí majú záujem byť jej súčasťou, nebude to formálny orgán.

Kálmán Petőcz, expert rady

Zákon platný pre budúcoročnú dotačnú schému sa zmeniť nedá, na to je dosť času. Veci, ktoré sa dajú zmeniť aj bez zákonov, najmä pokiaľ ide o zostavovanie komisií a urýchlenie administratívnych procesov závisí od vôle príslušných gestorov dotačných schém. Navrhol rozšíriť odborné hodnotiace komisie o expertov z Českej republiky, čo by značne pomohlo, ak by to bolo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách a so zákonom o poskytovaní dotácií.

Miroslav Lajčák, predseda rady

V princípe sú všetci občania Európskej únie rovnoprávni, preverí sa právny aspekt.

Kálmán Petőcz, expert rady

Z povahy veci by dotácia mala predstavovať priamy príspevok štátu na nejakú aktivitu alebo činnosť. Tak, ako boli zmenené niektoré zákony, sú žiadatelia nútení uzatvárať dohody, ktoré sú zdaňované a odvádzané takým istým spôsobom ako zamestnanecký pomer. Tým pádom to, čo štát dáva ako dotáciu si do značnej časti berie naspäť, čo je úplne protichodné zmyslu poskytovania dotácií. Štát na tom zdanlivo zarobí, ale v skutočnosti nezarobí, lebo sa tým zníži efektívnosť projektu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Je to nepochybne dôležitá vec, lebo každou novelou zákona vždy vzniká aj nejaký vedľajší efekt, s ktorým sa nerátalo. Po vytvorení komplexnej predstavy bude prebiehať diskusia s Ministerstvom financií SR. V januári 2014 bude vyhlásená výzva na predkladanie projektov v oblasti ľudských práv.

Adriana Mesochoritisová, podpredsedníčka Výboru pre rodovú rovnosť

Výzva rezortu práce pre oblasť rodovej rovnosti je už zverejnená, je možné podávať návrhy. Apelovala na jednotlivé rezorty, aby sa v nasledujúcom roku, kým sa vypracujú návrhy, urýchlil aspoň proces vyhodnocovania žiadostí, aby sa dotácie púšťali skôr, lebo dostať peniaze v auguste a v septembri a mať štyri mesiace na realizáciu projektov je veľmi krátka doba. Navrhla, aby organizácie mali k dispozícii prostriedky aspoň v máji, v júni, lebo inak nie je možné odvádzat' kvalitnú prácu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Verí, že všetky rezorty, ktoré vyhlasujú výzvy, majú takto nastavené procesy, aby výzvy boli čo najskôr zverejnené.

BOD 3

Miroslav Lajčák, predseda rady

V rámci prebiehajúcej prípravy stratégie sa rozbehli workshopy a semináre. V gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa dňa 4. decembra 2013 uskutočnil workshop k právam seniorov a dňa 9. decembra 2013 k právam osôb so zdravotným postihnutím. V gescii Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity sa v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR uskutočnili v dňoch 3., 4. a 11. decembra 2013 regionálne odborné podujatia k príprave časti stratégie, ktorá je venovaná oblasti práv osôb žijúcich na hranici chudoby. V zmysle uznesenia rady č. 83/2013 požiadal Pavla Demeša, aby bol jeho poradcom pre prípravu stratégie a súčasťou toho je, že preberie po Filipovi Vagačovi vedenie koordinačnej skupiny pre prípravu stratégie. Pán Demeš ho informoval, že v januári chce čo najskôr zvolať koordinačnú skupinu.

Dagmar Horná, predsedníčka Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv

Sú to roky práce, kde veľmi intenzívne pracuje mimovládny sektor, štátna správa a akademická obec. Veľmi jednoznačne k tomu pristúpili vtedy, keď mohli ovplyvňovať formovanie ľudskoprávnej agendy v SR. Zároveň im veľmi záleží na tom, aby 30. jún 2014 bol úspešne zavŕšený prípravou návrhu stratégie. Vzhľadom na časové okolnosti, by si niektoré procesy vyžadovali veľmi jasne skonštatovať, kde sa príprava stratégie nachádza a čo sa musí vykonať do júna 2014. Aby návrh mohol byť predložený na rokovanie vlády SR do stanoveného termínu, je potrebné vedieť niektoré veci veľmi presne, a to tak štátna správa, ako aj časť občianskej spoločnosti, ktorá sa podieľa na vypracovaní návrhu, pretože sú intenzívne spojené vo výboroch rady a zároveň v pracovných skupinách, ktoré vznikajú pre prípravu tak odborných podujatí, ako aj pre prípravu parciálnych podkladov do návrhu stratégie. Je potrebné zodpovedať, ako poradca stanovený pre prípravu návrhu stratégie, rezorty, ale aj výbory plnili a plnia svoje úlohy od prijatia uznesení rady č. 67/2013 a 83/2013 a celkom konkrétne vedieť, aký pokrok nastal v príprave návrhu stratégie od mimoriadneho rokovania rady 4. septembra 2013 - ako je zabezpečená činnosť pracovných skupín v gescii jednotlivých rezortov, resp. výborov, ako je zabezpečená organizácia odborných podujatí, príprava odborných podkladov do návrhu stratégie, komunikácia s poradcom a s koordinačnou skupinou, pretože toto sú všetko subjekty, médiá, orgány, ktoré sú ustanovené na to, aby akcelerovali prípravu návrhu stratégie, aby jednoznačne zabezpečili prierezovosť, komplexnosť prípravy návrhov. Ďalej je potrebné zodpovedať, ako bude zabezpečené vedenie a činnosť koordinačnej skupiny po ohlásenej rezignácii jej vedúceho. Ak je pán Demeš externý poradca, ako je spôsobilý zvládnuť túto výsostne náročnú úlohu, aj po tom, čo bolo povedané, že má viesť koordinačnú skupinu a zároveň byť poradcom pre prípravu návrhu stratégie, pretože veľmi dôležitým aspektom je koordinácia a synergovanie efektu za jednotlivé rezorty, výbory, pracovné skupiny. Komunikácia musí byť veľmi dynamická, veľmi jednoznačná, veľmi priebežná, aby v krátkom časovom rámci vôbec bolo možné k niečomu dospieť. Častokrát vidieť, že rezorty a výbory tápu, pracovné skupiny nevedia, ako sa majú rozbehnúť a možno by bolo potrebné vedieť, či rezorty k plneniu úloh pristúpili s plnou vážnosťou, či vyčlenili materiálne, personálne, finančné prostriedky a práce môžu v časovom rámci bežať. Ďalej je potrebné vedieť, ako je rozvrhnutý harmonogram prác a úloh rezortov, výborov, pracovných skupín pri príprave podkladov do návrhu stratégie, ako sú stanovené termíny odovzdania jednotlivých verzií podkladov, spôsoby ich vzájomnej

komunikácie, prerokovania, oponovania a úprav, pred predložením celostného návrhu stratégie do MPK a vláde SR. Je rozkrokované, kedy bude prijatá prvotná verzia, stredná verzia, predfinálna verzia a kedy sa dospeje k finálnej verzii? Uvedené potrebujú rezorty, výbory, aj pracovné skupiny veľmi jednoznačne vedieť, pretože nestačí plán odborných podujatí. Ďalší plán by mal postihnúť presne toto. Napokon je potrebné vedieť, kto bude čiastkové finálne verzie rezortov, výborov integrovať do celostného textu, ktorý bude predložený do MPK. Bude to celá koordinačná skupina, alebo jej časť, alebo iný tvorivý tím? Tieto otázky jasne zodpovedané nie sú, v januári by už veľmi presne zodpovedané mali byť, aby bolo možné termín dodržať, vo veľmi intenzívnej vzájomnej komunikácii.

Miroslav Lajčák, predseda rady

To sú všetko relevantné otázky. Pokračuje sa v zmysle schváleného harmonogramu. Predstava bola, že od novembra, decembra sa rozbehnú workshopy a od januára sa začne písať. Istým faktorom, ktorý ovplyvnil situáciu, ale nie zásadne, je, že pán Vagač rezignoval na funkciu, čo má dopad aj na ďalšiu prácu. Na druhej strane pán Demeš sa k tomu veľmi aktívne hlási. Ako predseda rady chce, aby sa koordinačná skupina stretla čo najskôr v januári, aby tam zazneli všetky veci. Je otvorený návrhom, aj na posilnenie koordinačnej skupiny alebo tímu poradcov, všetkého, čo je zmysluplné a čo je v prospech stratégie. Nič nebráni, aby sa navrhované opatrenia prijali. Osobitnými bodmi februárového rokovania rady budú príprava stratégie a fungovanie rady. Nositeľmi zodpovednosti za jednotlivé oblasti, agendy sú výbory rady, ktoré vedia, čo majú robiť a majú nejakú predstavu aj v koordinácii s príslušnými partnerskými rezortmi. Preveriť, ako to funguje, je vždy užitočné. Po zasadnutí koordinačnej skupiny v januári sa bude presne vedieť, čo sa urobilo, alebo sa identifikuje, čo je potrebné urýchlene uskutočniť.

Adriana Mesochoritsová, podpredsedníčka Výboru pre rodovú rovnosť

Začiatkom novembra 2013 viaceré členky a členovia pripravili materiál, akým spôsobom by mala pracovať koordinačná skupina, ktorý odovzdali pánovi Vagačovi. Uznesením č. 67/2013 rada poverila koordinačnú skupinu koordináciou, prípravou stratégie, vypracovaním procesu tvorby harmonogramu, komunikačného plánu, návrhu a štruktúry textu, ktorý sa bude predkladať. Vzhľadom na časové okolnosti položila otázku, akým spôsobom je možné začať pracovať. Prebieha realizácia odborných podujatí, na ktorých participovali, sami viedli viacero z nich. Nie sú však pripravené texty. Dôležité je, aby výbory nepredložili za seba materiály, ktoré sa budú dotýkať iba ich témy a znovu sa zabudne na prierezovosť stratégie, čo ju má odlišovať od ostatných strategických materiálov, ktoré sú v tejto oblasti prijaté. Materiál, ktorý vypracovali členky a členovia koordinačnej skupiny obsahoval harmonogram, návrh, ako sa malo pracovať. Bolo v ňom zadefinované, ako má byť štruktúrovaný text, dokedy by mali jednotlivé výbory koordinačnej skupine predložiť materiál, kedy by mala koordinačná skupina čas na preštudovanie, na pripomienkovanie, opätovné vrátenie. Čas tlačí, december bol jeden z prvých termínov, kedy mali ísť prvé, nie úplne vyčistené texty, ktoré mali obsahovať prehľad záväzkov v predmetnej oblasti, určené dlhodobé, strednodobé, krátkodobé ciele a definovanie postupnosti priorít. Chceli vidieť prvé zámery, aby mohli posúdiť a zosúladiť práce jednotlivých výborov. Obracajú sa na nich ľudia vo výboroch a nevedia, ako štruktúrovať text. Prihovorila sa za čo najrýchlejšie zvolanie koordinačnej skupiny, aby sa prijal harmonogram, ktorý navrhli a začalo sa pracovať s posunutými termínmi.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Exekutívna fáza sa mala začať hneď po konferencii a malo sa uskutočniť stretnutie. Vzhľadom na zahraničnopolitické okolnosti sa rokovanie neuskutočnilo. O predložených

návrhoch bude komunikovať s pánom Demešom a rokovanie koordinačnej skupiny sa uskutoční v januári, aby sa už žiaden čas nestrácal.

Laco Oravec, Nadácia Milana Šimečku

Stratégia potrebuje zadefinovať, ako má vyzerat' finálny dokument. Každý má inú predstavu a to je rola poradcu. Koordinačná skupina ako kolektívny orgán môže veľa ovplyvniť, ale niekto musí zobrať do ruky ownership a povedať, ako má vyzerat' finálna verzia. Je potrebné určiť základné mantinely. Poradca sa musí zmocniť procesu a je potrebné uvedomiť si, že to je fulltime job na niekoľko mesiacov, bude veľa práce s textami, aj rokovaní. Predseda rady prisľúbil širokú verejnú diskusiu. Zväčša však na ňu neostáva čas. Stratégia by sa nejakou formou, nielen cez workshopy, ale aj iným spôsobom mohla stať predmetom spoločenskej diskusie. K téme migrantov nebol poverený príslušný výbor a tak sa stratil garant kapitoly. Bol by veľmi nerád, keby to znamenalo, že táto téma nebude v stratégii obsiahnutá. Najkompetentnejšie sa javí byť Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré má odbor integrácie cudzincov, prípadne Ministerstvo vnútra SR. Ak nie je subjekt, ktorý by sa k téme hlásil široko, tak by to mal byť rezort diplomacie ako substitučný subjekt. Je potrebné to čím skôr vyriešiť, pretože práce vôbec nezačali a zároveň sa otvára širšia téma, kam migranti v štruktúre rady patria, pretože nemajú svoje ukotvenie. Experti, ktorí v tejto téme pracujú, si myslia, že by to mohla byť nová národnostná menšina, alebo iný typ menšiny. Možno by sa pri Výbore pre národnostné menšiny a etnické skupiny malo uvažovať, či aj migranti nespádajú do tejto kategórie, alebo iným spôsobom hľadať trvalý konzultačný orgán, ktorý bude mať v gescii migrantov.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Každá z tém musí mať svojho gestora. K téme migrantov má najbližšie Ministerstvo vnútra SR, bude o tom rokovať s podpredsedom vlády a ministrom vnútra SR a s ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prierezové témy budú v gescii rezortu diplomacie.

Oľga Pietruchovej, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť

Spresnila, že na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR v súčasnosti pôsobí oddelenie koordinácie integrácie cudzincov, ktoré má v gescii skôr problematiku príležitostí na trhu práce. Ministerstvo vnútra SR je zodpovedné.

Vladimír Šimoňák, riaditeľ odboru medzinárodného práva a európskych záležitostí, Ministerstvo vnútra SR

Táto otázka by sa nemala uzatvárať, pretože téma migrácie na Slovensku trpí kompetenčnou roztrieštenosťou. Je potrebné zadefinovať, kde je ťažisko úloh, o ktorých sa diskutuje a nájsť správneho gestora, pretože migrácia od prechodu hraníc až po získanie štátneho občianstva a trvalú integráciu do spoločnosti je proces, ktorý prechádza v podstate celou štátnou správou, tradične je to na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR, samozrejme podiel má aj Ministerstvo vnútra SR.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Hlavný problém spočíva v tom, že väčšina agend je prierezová a stratilo sa spoločné jadro stratégie. Rada uznesením č. 67/2013 uložila koordinačnej skupine vymenovať riadiaci výbor, ktorý má na týždennej báze koordinovať prípravné práce. Nič také sa nedeje, celý čas chýba zabezpečenie continuity a toho, že niekto sa tým zaoberá naplno a pravidelne. Ľudia, ktorí sa tým majú zaoberať vo výboroch a v rezortoch, nemajú zásadné zadanie, čo majú urobiť, pričom je to navrhnuté. Musí prísť zadanie, či už z koordinačnej skupiny, ktorá je však veľký orgán na to, aby efektívne pracoval, alebo z riadiaceho výboru, príp. môže byť zriadená

skupina, ktorá určí, k čomu sa má dopracovať, čo má byť input každej zložky, ktorá má niečím prispieť a časový rámec, kedy sa čo má odovzdať. Napr. v prvej fáze sa má odovzdať dokument, ktorý bude veľmi stručný, v ďalšej sa rozpracuje. Otázka je, v ktorej fáze má dokument ísť na verejnú diskusiu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Objektívne, odstúpil pán Vagač, ktorý sa k úlohe hlásil. Samozrejme, že stratégia musí byť písaná jedným perom a to je úloha koordinačnej skupiny, riadiaceho výboru, respektíve draftovacej skupiny. Od workshopov očakáva odborné vstupy.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Nie je možné očakávať to od workshopov, pretože majú prísť vo fáze, keď je niečo na stole.

Miroslav Lajčák, predseda rady

V pracovných skupinách sú odborníci na jednotlivé témy, ktoré je potrebné zasadiť do celej koncepcie stratégie a workshopy predstavujú priestor pre diskusiu.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Workshop môže byť priestorom, kde sa už pripravené veci, koncepcie, môžu diskutovať, oponovať, obohatiť, môže sa im dať feedback, ale na workshope nie je možné nič vytvoriť. Workshop je možný až vo fáze, keď je už niečo veľmi dobre pripravené a môže prispieť k tomu, že to, čo je pripravené, nejakým spôsobom skvalitní, obohatí. Problém je rôzny časový rámec pre workshopy a neexistencia podkladu. Zadanie pre niektoré výbory bolo do veľkej miery jasné, napr. Dohovor o právach ľudí so zdravotným postihnutím poskytuje veľmi dobré rámce, čo napomohlo k príprave osnovy. Ostatným pracovným skupinám to chýba a nemôže im to dať koordinačná skupina, ale niekto, kto to má v rukách a povie, čo predstavuje zadanie, ako má vyzeráť výstup, aký má mať rozsah a čo má obsahovať.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Odborní gestori workshopov majú dať do koncepcie hardvér a koordinačná skupina predstavuje softvér. Workshopy garantujú participatívnosť procesu. Prvý východiskový materiál predložený na diskusiu priniesol veľa obvinení, že verejnosť bola konfrontovaná s hotovým produktom bez toho, aby sa mala možnosť k nemu vyjadriť. Chce, aby sa verejnosť mala možnosť vyjadriť už v procese draftovania. Nevidí v tom konflikt, oba procesy môžu a vedia ísť paralelne, aby sa vzájomne dopĺňali.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Ministerstvu kultúry SR sa workshopy v rámci prípravy stratégie v oblasti kultúry mimoriadne osvedčili, pretože predstavujú priestor, kde sa môžu stretnúť odborníci, ale aj ľudia z terénu, ktorí majú praktické skúsenosti, môžu dať námety, podnety. Podnety sa musia zodpovedne vyhodnotiť na ďalších riadiacich stupňoch prípravy stratégie, ktoré z nich sú akceptovateľné, ktoré nie sú akceptovateľné. Zároveň by sa malo vychádzať z toho, že nie všetci odborníci a všetci ľudia, ktorí pracujú v tejto oblasti, sú členmi rady. Obrovské množstvo ich je vo verejnosti a môžu priniesť veľa pozitívnych prínosov. Pokiaľ ide o stanovenie konkrétnejšieho harmonogramu, ktorý by mal zmapovať všetky postupy, možnosti a väzby, uviedol, že rezortu sa osvedčil rámcový harmonogram, následne zasadla koordinačná skupina expertov a tá keď vyhodnotila ďalšie podnety, ďalší postupový krok, vytipovala si, kde je potrebné sa vybrať. Medzi jednotlivými etapami sa stanovovali konkrétne kroky, čo by bolo presnejšie, čo by bolo adresnejšie. V každej fáze sa vedelo, čo sa

musí urobiť v nasledujúcej časti a nemuseli sa zaoberať dodržiavaním lehôt pevného harmonogramu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Po novom roku bude príprava stratégie prebiehať na týždennej báze a rada bude informovaná nielen počas zasadnutia, ale aj pomedzi zasadnutia, lebo proces sa dostane do draftovacej a finálnej fázy.

Martin Macko, podpredseda Výboru pre práva lesieb, gejev, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb

1/ Otázka migrantov bola riešená vo výbore pre predchádzanie rasizmu, kde sa jeho členovia zhodli, že výbor, keďže nebol vytvorený tak, aby mal predmetnú otázku vo svojej pôsobnosti, nemá odborné kapacity sa ňou zaoberať a vypracovať podklad do stratégie. Je to však otázka, ktorá je veľmi aktuálna a je potrebné ju riešiť aj v rámci stratégie, je potrebné vytvoriť priestor na to, aby sa vytvoril aspoň panel odborníkov pre túto oblasť, ktorí by pripravili podklad.

2/ Informoval, že Výbor pre práva LGBTI osôb prijal procedúrou per rollam uznesenie k postupu prípravy obsahovej kapitoly stratégie, v ktorom poveril pracovnú skupinu pre legislatívu a stratégie vypracovaním podkladu pre stratégiu za oblasť pôsobnosti výboru. Ministerstvo spravodlivosti SR bolo ochotné, keďže nemá vnútorné kapacity, vyčleniť isté finančné prostriedky na to, aby vznikol redakčný tím, ktorý bol poverený, aby pod vedením podpredsedu výboru vypracoval podklad. Výbor schválil aj základné východiskové tézy, ktoré nadväzovali na navrhovanú štruktúru stratégie. Pričom nie je celkom jasné, čo predstavujú priority a úlohy do budúcnosti, v akom časovom hľadisku majú byť definované. Analýza súčasného stavu obsahuje priority, reaguje na mieru citlivosti témy a prijalo sa zásadné pravidlo, že citlivosť týchto otázok si preto vyžaduje dôsledné zváženie dopadov navrhovaných opatrení a vychádzanie z výskumami podložených záverov a odporúčaní medzinárodných organizácií a aktuálnych poznatkov vyplývajúcich z relevantných výskumov s hodnovernou metodológiou, ktoré vyjadrujú väčšinový vedecký názor. Za prioritné témy boli určené - problematika zberu a analýzy dát o diskriminácii LGBTI ľudí, odstraňovanie predsudkov a diskriminačného správania voči LGBTI ľuďom, zvyšovanie povedomia o právach LGBTI ľudí a o ich vymožitelnosti v praxi, identifikácia možnosti zvýšenia právnej ochrany a istoty LGBTI ľudí v oblasti rodinného života a analýza postupov pri zmene pohlavia transrodových ľudí z pohľadu medzinárodných ľudskoprávných záväzkov a štandardov ľudských práv v Európe. Prijal sa harmonogram, ktorý vychádzal z pôvodného a prvý workshop sa uskutoční koncom januára 2014.

Mária Orgonášová, Únia miest Slovenska

Zúčastnila sa na práci dvoch pracovných skupín, k problematike ľudí so zdravotným postihnutím a k právam seniorov. Práca oboch pracovných skupín bola založená na mnohoročných odborných skúsenostiach ich členov a na následných verejných workshopoch, kde boli prítomní aj odborníci z verejnosti a zbierali sa podnety, ktoré sa hneď zapracovávali do materiálov. Oba materiály, za seniorov aj za osoby so zdravotným postihnutím sú už v takom štádiu, že sú otvorené a budú sa dopracovávať. Zdôraznila, že má zmysel realizovať workshopy, pretože na nich vyjdú ešte nové podnety, ktoré sú mnohokrát v súlade s tým, čo sa účastníkom predkladá, ale predsa celkovo zlepšujú materiál.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Workshopy sú zásadným elementom prípravy stratégie, ako aj ich otvorenosť pre všetkých, ktorí sa chcú vyjadriť. Stratégia má dva piliere. Prvým je vnútroštátny legislatívny rámec

a medzinárodné záväzky SR. Druhým je, že to musí byť celoštátna stratégia. Túto podmienku nie je možné dosiahnuť bez toho, aby sa neumožnilo široké zapojenie verejnosti.

Kálmán Petőcz, expert rady

1/ Tvorba stratégie musí byť po celý čas procesu obojsmerná. Niektorí akoby preferovali tvorbu zdola, iní zhora. Hlavný zodpovedný za materiál je jeho predkladateľ, akoby však delimitoval prácu na výbory a na rezorty. Výsledkom takéhoto procesu môže byť len to, že na konci sa dajú dokopy partikulárne pohľady a chýba holistický pohľad, z ktorého by mali vychádzať rezorty a výbory, ktoré by ho mali transformovať alebo aplikovať na svoju vlastnú tematickú oblasť, pričom to musí byť vzájomné, stále sa to musí pohybovať tam aj naspäť. Koordinačná skupina nie je na to vhodný nástroj, pretože je v malom reprodukciiu rady. Chýba orgán, ktorý by niečo výkonne vyprodukoval, o čom sa dá ďalej diskutovať. Je potrebný obojsmerný proces, napr. s užšou pracovnou skupinou, pod vedením pána Demeša. Musí začať konkrétna tvorba zhora, nemôže byť len tvorba zdola, lebo nevznikne synergický materiál.

2/ Nie je jasne definovaný rezort, ktorý je zodpovedný za oblasť národnostnej politiky. Každá ďalšia oblasť má jasne zadaný rezort, ktorý je vedený ministrom. Nie je obsadený post splnomocnenca, vo Výbore pre národnostné menšiny a etnické skupiny sa udiali zmeny, ktoré vyvolali veľké kontroverzie, aj vo výbore, aj na rade. Na jednej strane vláda deklarovala, už tým, že zriadila funkciu splnomocnenca, osobitne vyčleniť túto problematiku, čo je veľmi dôležité a na druhej strane sa nič nedeje. Je to omnoho menej transparentné, než vo všetkých ostatných výboroch. Nie je náväznosť na také typy strategických dokumentov ako pre osoby so zdravotným postihnutím, seniorov, pre oblasť rodovej rovnosti, ktoré existujú už niekoľko volebných cyklov. Neexistuje dokument, o ktorý sa dá oprieť. O to viac je to citlivejšia záležitosť.

Miroslav Lajčák, predseda rady

K požiadavke obojstrannosti procesu uviedol, že draftovacia práca a workshopy majú prebiehať paralelne. Nie je pravda, že by sa delegovala zodpovednosť na rezorty. Zodpovednosť je jeho, čo viackrát deklaroval, ale potrebuje mať vstupy od rezortov. Nechce, aby boli v stratégii definované oblasti bez vyjadrenia a odporúčania príslušných gestorov. Stratégia musí byť napísaná jedným perom. Prierezové témy sú pod jeho priamou zodpovednosťou a priamou gesciou. Bude pána Demeša veľmi detailne informovať o prebiehajúcej diskusii, môžu s ním komunikovať aj členovia rady. Nezdiera pocit urgentnosti. Je mu ľúto, že v dôsledku objektívnych okolností pán Vagač rezignoval, čo však zároveň spôsobilo istú stratu času, ale nie zásadnú. Po konferencii bude príprave stratégie z draftovacieho hľadiska venovaná absolútne intenzívna pozornosť. Ubezpečil pána Petőcza, že otázky národnostných menšín sa venujú. Súčasný stav nepovažuje za normálny, ani za dobrý, hovoril o tom s predsedom vlády SR a majú dve riešenia, z ktorých jedno smerom k nastoleniu štandardného stavu aj v tejto agende bude veľmi rýchlo implementované.

Martin Bútora, expert rady

Diskusiu, aj vyjadrenie Kálmána Petőcza chápe ako príležitosť preto, že časť mimovládneho sektora volá po výraznejšej roli kľúčového vládneho predstaviteľa, aby veci, ktoré predseda rady uviedol v úvodne rokovaní, aj na konferencii, boli riešené.

Mária Jedličková, predsedníčka Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny, poverená plnením úloh splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny

Ubezpečila všetkých členov rady, že pod jej vedením výbor plní svoju funkciu, zasadá, pracuje. Záznamy z rokovaní sú zverejnené na internetovej stránke a sú veľmi podrobné, každý si môže prečítať, čo potrebuje. So súhlasom členov výboru je možné prizvať na jeho

rokovania. Výbor zriadil pracovnú skupinu k príprave zverenej časti stratégie, ktorá sa stretla, zasadla a plánujú sa workshopy. Pripravuje sa materiál, ktorý bude výstupom pracovnej skupiny.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Nie je optimálny stav, že v rámci architektúry je vytvorená funkcia splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny a jeho post nie je obsadený. Je potrebné, aby bol určený niekto, kto za agendu nesie aj inú než administratívnu zodpovednosť. Ako minister zahraničných vecí je s tým konfrontovaný, naposledy minulý týždeň v Kyjeve, keď sa stretol s novou vysokou predstaviteľkou OBSE pre národnostné menšiny.

Peter Guráň, prvý podpredseda Výboru pre deti a mládež

Do obsahu participatívnosti by sa malo vniesť to, čo tam skutočne patrí. Systém alebo metóda, ktorá sa navrhne, že cez workshopy sa vyrieši všetko, nie je možná. Podstatná je otázka nominácie, kto tam reálne bude a kto bude zasahovať do diskusie. Po osobných skúsenostiach z leta tohto roku, po päťročných skúsenostiach v OSN, kde nie je možné začať participatívnu diskusiu s ľuďmi, ktorí zásadne nesúhlasia s principiálnymi otázkami, o ktorých sa diskutuje, ten, kto bude na workshopoch, musí byť človek, ktorý rešpektuje medzinárodné záväzky SR, všetky dohovory, ktoré SR prijala a stotožňuje sa so základnými princípmi. Ak sa na workshopoch majú otvárať základné principiálne otázky, ako uviedol predseda rady, že dom neexistuje bez základov, tak nie je možné sa posunúť ďalej. Celý proces sa od januára musí pripravovať tak, aby na ňom participovali ľudia, ktorí sú vnútorne stotožnení s hodnotami, o ktorých ide všetkým. Nie je možné nabúrať základy. Ak sa rozhodne pre participatívnu metódu, tak to musí byť participatívnosť ľudí, ktorí sú stotožnení so spoločným cieľom.

Miroslav Lajčák, predseda rady

To by však znamenalo, že sa vylúčia ľudia, ktorí si myslia, že k tomu majú čo povedať. Zodpovednosť je jeho, zodpovednosť je aj na strane expertov. Bolo povedané, že verejnosť bude zapojená do procesu a kde inde, než na takýchto fórach. Tí, ktorí rozumejú, aké sú rámce, majú možnosť vysvetliť ostatným, aké sú rámce. Ak im to nepovedia, tak nebudú vedieť, že sa pohybujú mimo nejakého rámca. Musí sa to urobiť. Stratégia je príležitosť na takúto debatu a nie je možné ju nevyužiť, akokoľvek je to časovo náročné a vyčerpávajúce. Ľudia nemôžu mať pocit, že sa takýto zásadný dokument pripravoval s vylúčením verejnosti. Musí to byť inkluzívny proces a je potrebné ľuďom povedať, že sa mýlia, pretože nie sú dobre oboznámení s tým, že SR je účastníkom príslušného medzinárodného dohovoru, alebo podpísala dohodu. Ľudia to nemusia vedieť, gestori to musia vedieť, ale musia mať pocit, že sa zapojili do diskusie.

Anton Martvoň, poslanec, Ústavnoprávny výbor Národnej rady SR

Úloha workshopov je o hľadani konsenzov. Ak sa dajú medzi účastníkov workshopov ľudia, ktorí sú s niečím stotožnení, čo sa predkladá, tak workshopy by boli úplne zbytočné. Pokiaľ je záujem, aby stratégia mala úspech, tak s ľuďmi, ktorí nie sú členmi rady, alebo nemali možnosť sa vyjadriť, sa musí diskutovať a hľadať konsenzus, aby bola stratégia prijatá naprieč všetkými ľudskoprávnymi organizáciami, ktoré sú aj z kresťanského krídla. Je časť populácie Slovenska, ktorá zdieľa iné hodnoty. Podstata ľudskoprávnej agendy je hľadať konsenzus a hľadať riešenia. V minulosti sa robili iba formálne stretnutia. Uvítal iniciatívu predsedu rady, ktorý je zvyknutý z medzinárodných organizácií robiť konštruktívne stretnutia, kde sa hľadajú konsenzusy. Pôsobí vyše dvoch rokov v parlamentnom zhromaždení NATO, kde prebieha diskusia a aj návrhy Slovenska sú zapracovávané. Možno práve teraz je v dejinách

po dlhom čase priestor, aby sa našiel konsenzus, naprieč celým ľudskoprávnym spektrom na Slovensku.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Aj keď sa konsenzus nenájde, tak aspoň bude zadefinované, kde sú priesečníky a kde nie.

Jana Kviečinská, Iuventa

Na konferencii položila otázku predsedovi rady a predsedovi ľudskoprávnemu výboru Národnej rady SR p. Chmelovi týkajúcu sa základného rámca. Predseda rady uviedol, že základný rámec je to, čo je nespochybniteľné, to sú záväzky SR. Je to iný koncept ako ten, o ktorom hovoril pán poslanec Martvoň.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Nie je iný, základný rámec sa nemení, len je potrebné, aby sa diskutovalo.

Jana Kviečinská, Iuventa

Diskusia nesmie ísť za základný rámec a za redefinovanie istých hodnôt, ktoré SR prijala v záväzkoch. Je potrebné sa držať základného rámca, potom je možné sa vyhnúť tomu, o čom hovoril Peter Guráň. To znamená, keď je jasne zadefinovaný rámec, tak je možné polemizovať o hĺbke implementácie, ale nie o základnom rámci.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Nik nie je proti verejnej diskusii alebo proti workshopom. Práve naopak, je potrebné ich realizovať ešte viac a diskutovať. Je potrebné si určiť tému, o ktorej sa bude diskutovať a jasne ju pomenovať. Pretože na workshope, ktorý je k téme, môžu zaznieť rôzne názory a môže sa k všeličomu prísť, môže a nemusí dôjsť k zhode. Problém je v tom, že v procese prípravy dokumentu, ktorý už má rámce dané, nie je o čom diskutovať. O rámcoch sa nediskutuje, tak ako sa nediskutuje o ľudských právach, ktoré áno a ktoré nie. Ani v OSN sa nediskutuje, či sa budú uznávať isté práva a iné nie. Dôležitá je implementácia práv. Je potrebné oddeliť tieto dva procesy. Do samotného produktu majú prispievať ľudia, ktorí sú s problematikou stotožnení, majú znútornené hodnoty, pretože Slovenská republika nemôže vytvoriť dokument, ktorý nebude v súlade s tým, aké má záväzky. O tomto nemôže byť diskusia. Je možné otvoriť priestor pre diskusiu na workshopoch, nech zaznejú aj iné názory, prečo nie, len to nemôže byť považované za jeden proces, lebo to nebude tvorivý proces a nedopracuje sa k dokumentu, o ktorom bude konsenzus.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Jedným z poslaní stratégie je identifikovať, kde sa Slovensko nachádza vo vzťahu k medzinárodným normám a záväzkom, ktoré prijalo, resp. neprijalo, na odbornej báze. Rámec vnútorných a medzinárodných záväzkov je jasná definícia priestoru, v ktorom má prebiehať príprava dokumentu. Je potrebné si taktiež povedať, aké sú ďalšie odporúčania, kde sú rezervy, ktoré sú konvencie alebo normy, ku ktorým sa Slovensko neprihlásilo, alebo sa prihlásilo, ale ich formálne nenapĺňa.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Ak majú workshopy reálne pomôcť tvorbe dokumentu, nie je možné ich otvoriť široko, lebo diskusia bude nekonštruktívna, k ničomu sa nedopracuje. Je možné urobiť dve línie. Stratégia by potrebovala komunikačný plán, kampaň pre ľudí, aby pochopili, o čom je a verejnú diskusiu, ktorá by mala byť priestorom pre rôzne názory, kde sa budú zladovať. Ale proces

prípravy by mal byť užší s cieľom dosiahnutia efektivity, so zapojením tých ľudí, ktorí sú s tým stotožnení, lebo nie je priestor na to, aby si vyjasňovali, či s tým súhlasia alebo nie. Sú už dané koordináty a štruktúra podľa dokumentov. Vo fáze, keď bude pripravený podklad, je potrebné predstaviť ho verejnosti a tiež vysvetliť, o čo ide a môže sa diskutovať o implementácii, ale nie o princípoch a nie o veciach, o ktorých sa nedá diskutovať, pretože ľudské práva sami o sebe nie sú na diskusiu. Na diskusiu sú postupy, ako ich dostať do života.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Pokiaľ išli workshopy po jednotlivých strategických témach, bolo to svojím spôsobom zúžené, ale mohol sa prihlásiť každý a bolo možné sa dozvedieť aj to, že príslušná strategická téma nie je tým najdôležitejším, alebo, že sa navrhuje pridať ďalšiu strategickú tému, pretože verejnosť cíti potrebu sa zamerať aj na ňu. Elitársky prístup k tomu, kto tam bude, kto bude o čom diskutovať, sa míňa účinkom, lebo nie je žiadna spätná väzba, nedáva sa priestor tým, ktorí môžu mať úplne odlišné názory, nevytvára sa priestor na osvetu voči oponentom. Zároveň sa tým mapuje prostredie, do ktorého sa vstupuje a tým pádom sa môžu aj modifikovať zámery a postupy nad ich realizáciou tak, aby bolo prostredie schopné ich akceptovať. Nie je možné silou mocou pretláčať niečo, na čo nie je ešte prostredie dokonale pripravené. Je potrebné dosahovať efekt, ale nie za každú cenu. Efekt, ktorý je trvalo udržateľný. A na to workshopy majú priestor.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Bolo by nevyužitou príležitosťou, keby sa neinvestoval čas a energia do workshopov.

BOD 4

Juraj Palúš, generálny riaditeľ sekcie legislatívy Ministerstva spravodlivosti SR

Aktuálnu situáciu ohľadom Istanbulskeho dohovoru ovplyvňujú dve základné skutočnosti, a to jednak fakt a úroveň stavu prípravy právneho prostredia v SR, ktorá by umožnila jeho ratifikáciu, ako aj fakt, že v súvislosti s dohovorom Ministerstvo spravodlivosti SR obdržalo značný počet podnetov, cca od 105 inštitúcií rôzneho charakteru, cez neziskové organizácie, náboženské obce, podnikateľský sektor, dokonca aj výhrady k dohovoru. Uvedené dve skutočnosti v súčasnosti viedli Ministerstvo spravodlivosti SR k tomu, že minister spravodlivosti SR požiadal listom predsedu vlády SR o prolongáciu realizácie úlohy z dôvodu, že prebieha pomerne búrlivá diskusia k jednotlivým aspektom dohovoru a na strane druhej aj fakt, že právne prostredie v SR nateraz nie je na 100 % pripravené na to, aby dohovor mohol byť realizovaný. Od jeho podpísania v roku 2011 Ministerstvo spravodlivosti SR podniklo niekoľko krokov k tomu, aby ho bolo možné uviesť do života formou jeho ratifikácie v SR, a to jednak tým, že v spolupráci so všetkými ministerstvami, nakoľko ide o dosť zásadnú a prierezovú tému, sa snažili vypracovať právnu analýzu, resp. posúdiť právny poriadok SR v tých častiach, ktoré nie sú celkom kompatibilné s dohovorom. Do dnešného dňa nie je od niektorých rezortov spätná väzba o tom, čo by bolo potrebné v právnom poriadku meniť na to, aby bolo možné dohovor ratifikovať. Výstupom celého procesu je pracovný materiál Návrh na ratifikáciu dohovoru, ktorý ministerstvo predložilo do vnútrorezortného pripomienkového konania, s tým, že výsledkom materiálu je aj fakt, že aby bolo možné dohovor ratifikovať, bude potrebné sčasti upraviť právny poriadok SR. Okrem toho je potrebné riešiť ďalší rad organizačných opatrení na to, aby právna úprava mohla byť v SR zabezpečená. V nadväznosti na to bol predseda vlády SR požiadaný o prolongáciu termínu plnenia úlohy v horizonte roka 2016 s tým, že nateraz nie je spätná väzba. Je potrebné si uvedomiť, že právna úprava sa ide zasadiť do nejakých podmienok, ktoré reálne existujú a nie je jediná svojho druhu alebo charakteru, ktorá sa musí v rámci tohto procesu zohľadňovať, už len z toho titulu, že na rok 2015 má ministerstvo naplánovanú transpozíciu smernice týkajúcu

sa obetí trestných činov, ktorá do značnej miery korešponduje aj s dohovorom, respektíve navzájom sa dopĺňajú. Priebežne v horizonte nasledujúcich dvoch rokov Ministerstvo spravodlivosti SR predloží do legislatívneho procesu pomerne vysoký počet zákonov alebo zmien zákonov, ktoré budú reagovať nielen na tento dohovor, ale aj na ďalšie medzinárodné záväzky veľmi podobného druhu, ktoré je potrebné v SR riešiť. Dohovor bol podpísaný v roku 2011. Od tohto momentu už boli realizované niektoré kroky, najmä v oblasti trestného práva a postihovania niektorých najzávažnejších foriem trestnej činnosti, kde sa už čiastočne reagovalo aj na požiadavky dohovoru. Proces implementácie dohovoru je vnímaný ako dlhodobý. Termín december 2013, kedy mal byť dohovor ratifikovaný, sa v kontexte súčasného stavu, v akom sa SR nachádza, zdá byť nereálny.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť

Dnes bol na rokovaní vlády SR schválený Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019. Udivuje ju informácia z Ministerstva spravodlivosti SR s termínom 2016, pretože v rámci akčného plánu je úloha pripraviť dohovor na ratifikáciu na rok 2014, ktorá bola do materiálu konsenzuálne vložená v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR. Dúfa, že to bude skôr ako rok 2016, pretože aj predseda rady dal verejný prísľub na úrovni OSN. Pracovná skupina pôsobiaca v gescii rezortu spravodlivosti sa stretla za dva roky jedenkrát, možno viac iniciatívy zo strany Ministerstva spravodlivosti SR by procesu prospelo.

Adriana Mesochoritsová, podpredsedníčka Výboru pre rodovú rovnosť

Je to veľmi prekvapujúca informácia, vzhľadom na to, že premiér sa pred dvoma týždňami vyjadril, že sa urobia všetky kroky a podporuje výrazný proces ratifikácie. Dokonca vyzdvihuje to, že SR bola medzi prvými krajinami, ktorá podpísala dohovor a išiel verejný prísľub vlády SR, že dohovor sa bude ratifikovať. Apelovala na Ministerstvo spravodlivosti SR a ponúkla spoluprácu s Výborom pre rodovú rovnosť, ktorý má vytvorenú pracovnú skupinu pre oblasť násilia páchaného na ženách. Je naozaj potrebné meniť legislatívu na to, aby bolo možné dohovor ratifikovať. Nemyslí si ale, že priestor je až do roku 2016. Už v tomto momente mimovládne organizácie, aj pracovná skupina výboru, majú pripravené viaceré návrhy, vedia, kde sú rezervy. Je potrebné proces urýchliť. Je vytvorený priestor, niekoľkokrát to zopakovali ministri spravodlivosti SR a vyzvali na spoluprácu cez Výbor pre rodovú rovnosť, ktorý je pripravený vstúpiť a napomôcť urýchleniu procesu. Ide o dohovor, ktorý môže veľmi zásadným spôsobom pomôcť ochrániť životy žien, ide komplexný materiál a dohovor nie je dôležitý len z hľadiska toho, čo sa udeje na Slovensku, ale aj z hľadiska toho, že Európska únia chce nastoliť jednotný spôsob ochrany žien v rámci celej únie. Ak proces bude trvať neprimerane dlho, opäť neumožní SR včleniť sa do úloh na úrovni Európskej únie, minimálne, pokiaľ ide o nastavovanie výskumov v predmetnej oblasti. Bolo by možno lepšie hovoriť o skoršom termíne ratifikácie, napr. rok 2014. Reálna implementácia dohovoru bude trvať neprimerane dlho, čiže aj tak sa v tomto momente nepodarí ani za dva, ani za tri roky, ani za päť zmeniť všetky legislatívne veci a nastaviť verejné politiky tak, aby boli v súlade s dohovorom. Toto je práca na ďalších desať, pätnásť, dvadsať rokov. Víta snahu upraviť aspoň najnevyhnutnejšie legislatívne nedostatky, ktoré sú.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Navrhol, aby Výbor pre rodovú rovnosť pozval ministra spravodlivosti SR na svoje rokovanie s cieľom prediskutovania navrhovaného termínu ratifikácie dohovoru v roku 2016, aká je motivácia rezortu a aké sú argumenty.

Juraj Palúš, generálny riaditeľ sekcie legislatívy Ministerstva spravodlivosti SR

Stále je to v rovine návrhu, o ktorom nebolo rozhodnuté a stále je to hraničný termín, ktorý však neznamená, že úloha sa nemôže realizovať skôr. O rok bude možné povedať, čo z opatrení alebo odporúčaní, ktoré je potrebné realizovať, zrealizované bolo a či už je SR pripravená na ratifikáciu takéhoto dohovoru.

Zhrnutie diskusie k bodom 5, 6, 7, 8, 9

Martin Macko, podpredseda Výboru pre práva lesieb, gejev, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb

Návrh viacerých členov rady na zriadenie iniciatívnej a procesuálnej pracovnej skupiny rady vychádza z predchádzajúcich diskusií a z vystúpenia predsedu rady na národnej konferencii. Existuje zhoda v mnohých problémoch, ktoré sa týkajú činnosti rady. Považuje za prínosné, keby bola inštitucionálna možnosť prediskutovať veci nielen na samotných rokovaníach rady, kde už nie je na to dostatočný priestor, ale vopred (napr. úprava návrhov uznesení predkladaných najmä zo strany MVO do konečnej, právne správnej formy, fungovanie rady po procesnej stránke – vytvorenie dočasnej pracovnej skupiny, jej personálne zloženie a pod.). Konštituovanie pracovnej skupiny by sa malo uskutočniť podľa možnosti do najbližšieho zasadnutia rady.

Miroslav Lajčák, predseda rady

1/ Vyzval prítomných, aby vyšli v ústrety prosbe nehlasovať o predložených návrhoch uznesení a považovať ich za vstup do diskusie.

2/ Návrh pána Macka podporil a súhlasil, že v súčasnosti je rada veľmi nepružná a je potrebný mechanizmus rýchlej reakcie a rýchlej koordinácie. Taktiež chýba dôkladnejšia predpríprava rokovania rady, a preto sa veľa času stráca improvizovaním alebo draftovaním textov. Na jednej strane je potrebné zachovať možnosť, aby ktorýkoľvek člen rady mohol kedykoľvek vzniesť návrh alebo námietku, aby ostatní boli o tom informovaní a aby mohli na to reagovať a na druhej strane je potreba kvalitnejšej a operatívnejšej prípravy samotných zasadnutí rady. O forme mechanizmu sa bude diskutovať.

3/ Všetkých prítomných požiadal o zaslanie odporúčaní do 21. januára 2014 tak, aby téma mohla byť prediskutovaná na najbližšom zasadnutí rady. Zmena štatútu je možná, treba ho prispôbiť tak, aby pomáhal plniť úlohy.

Kálmán Petőcz, expert rady

Navrhol, aby do ďalšej rady prebiehali reálne konzultácie medzi navrhovateľmi a nositeľmi úlohy (predsedom rady, resp. zástupcami ministerstva) s cieľom pripraviť základnú osnovu tak, aby sa reálne návrhy mohli vo forme uznesenia predložiť na hlasovanie, resp. naformulovať tak, aby mohla rada o nich rozhodnúť.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Súhlasil s návrhom a pozval zainteresovaných na ministerstvo čo najskôr po novom roku s cieľom prediskutovať podobu fungovania rady.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Všetky návrhy svojím spôsobom predstavujú istý komplex, ktorý reaguje na kritiku voči činnosti rady, či už v jednotlivostiach, alebo procesných postupoch. Na budúce zasadanie rady by bolo potrebné ich vypracovať ako seriózny materiál aj so serióznym odôvodnením a hlavne odôvodnením toho, čo sa má týmto návrhom dosiahnuť, tak, aby to mal k dispozícii každý člen rady a mohol k tomuto zaujať stanovisko. Podporuje návrh pána Petőcza na separátne rokovania na úrovni predkladateľov a ministerstva. Mechanizmus fungovania rady

vyžaduje predloženie materiálov od predkladateľov, pretože tak je skutočne zabezpečená plná participácia všetkých členov rady, vrátane možnosti vyjadriť sa k nemu.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Súhlasil s názorom a uviedol, že predložené návrhy istým spôsobom reagovali na to, čo uviedol vo svojom vystúpení na konferencii a predbehli to, čo mal v úmysle povedať a povedal na tejto rade. Nedá sa zvyšovať efektívnosť rady dielčimi opatreniami bez toho, aby k nim bola širšia diskusia a hlavne bez toho, aby sa členovia dohodli na spôsobe fungovania rady. Ocenil ústretovosť predkladateľov, ktorí majú možnosť priblížiť motiváciu alebo cieľ sledovaný predloženými návrhmi. Včas pred budúcou radou bude predložený komplexný návrh, bude možnosť si ho naštudovať vopred a následne o ňom diskutovať. Cieľom je zvýšiť efektívnosť fungovania rady, aj jej operatívnosť a zároveň ušetriť čas, ktorý sa často stráca riešením technických alebo procedurálnych záležitostí.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Procedúra per rollam sa dostala do rokovacieho poriadku a je jeho súčasťou iba od istého času. Bola už viackrát použitá. Už z toho, ako je zadefinovaná, vyplýva, že má byť použitá ako „krajný prostriedok“ spôsobu rokovania, čiže nemá sa obchádzať diskusia, ktorá prebieha na rade, pretože rozhodovanie per rollam má viaceré problematické body. Bola použitá viackrát, ale nebola použitá štandardným spôsobom. Mnohé z toho bolo netransparentné, alebo pre mnohých vopred vylučujúce, pretože napríklad nepoužili priložený formulár. Pravidlá jej použitia neboli presne stanovené a navyše sa rozhodovalo o veciach, o ktorých sa rada konsenzom zhodla, že sa o nich nemá hlasovať za alebo proti, ale majú sa len zobrať na vedomie. Treba sa dohodnúť na priebehu a úprave procedúry, kedy sa použije a za akých okolností. Pri vyhodnotení má byť jasné kto ako hlasoval – nie menovite, ale aby sa dal posúdiť priebeh hlasovania. Ide o transparentnosť celého procesu. Návrh nemá za cieľ spochybňovať to, čo sa udialo doteraz, ale zabezpečiť, aby bolo nespochybniteľné to, čo sa udeje do budúcnosti, aby procedúra bola používaná iba vtedy, keď už to inak nejde. Týka sa to aj spôsobu prerokovávania periodických správ a súvisí to aj so zložením rady – členovia a členky sú z rôznych prostredí, preto v niektorých situáciách a za niektoré správy nie je vhodné týmto spôsobom hlasovať, resp. hlasovať všeobecne. Navrhla v týchto prípadoch prijať uznesenie, že ich rada berie na vedomie. Dala na zváženie vytvorenie ad hoc pracovnej skupiny, ktorá by identifikovala všetky veci, ktoré je potrebné riešiť, napr. vznik Rady vlády SR pre seniorov, ktorá má zrušiť Výbor pre seniorov. Vznik tejto rady vníma ako deštruktívny zásah do celého systému súčasného nastavenia rady s výbormi, kde výbory sú jej orgánmi a kde má byť rovnováha v zastúpení. Druhá vec je aj zastúpenie istých tém cez výbory, ktoré sú kľúčové pre ľudskoprávnu problematiku. Nespochybňuje potrebu vzniku rady ako riešenia tejto problematiky a jej silný zástož vo verejných politikách Slovenska, ale na druhej strane to, čo rieši výbor, je viac sústredené na ľudskoprávne témy a má to čiastočne iný charakter. Vyjadrila obavu, či sa nestane to, čo sa stalo už s Radou vlády SR pre mimovládne organizácie, že jej vznik naruší mnohé nastavenia celého systému a vnesie do vecí zmätok. Považuje to za dôsledok nekonceptného riešenia vecí. Táto téma bola nastolená „od boku“, namiesto toho, aby sa prediskutovala v rade a konceptne vyriešila. Možno by sa bol našiel nejaký iný spôsob, ktorý by nenabúraval to, čo sa v rade pracne nastavuje už roky. Otázka je, či rada vôbec o tomto vie rozhodnúť a či je správne hlasovať za nejaké uznesenie, ktorého dopady nikto neanalyzoval.

Miroslav Lajčák, predseda rady

1/ Diskusia sa vedie o tom, ako je rada nastavená. Procedúra per rollam je súčasťou práce, aj vláda SR rozhoduje občas per rollam. Dôležité je, aby sa naozaj touto procedúrou prijímali

iba veci, ktoré neznesú odklad a nevyžadujú, aby boli na rade prerokované. To sa dá pomerne ľahko upraviť. Téma je zložitá, ale treba o nej diskutovať.

2/ Pri spôsobe hlasovania rady o periodických správach predkladaných vládou SR nie je jasné, či sa má o nich hlasovať, či sa majú len vziať na vedomie, či má aj mimovládny sektor predkladať svoje tieňové správy na radu, alebo ich má predkladať iba na vedomie, resp. akým spôsobom. Má za to, že ak sú to vládne správy, tak ich predkladá vláda a mimovládny sektor môže súčasne predložiť svoje tieňové správy.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Kľúčová je diskusia o periodických správach. Per rollam vylučuje diskusiu, ale hlasovanie o nich je nelogické, pretože v konečnom dôsledku zodpovednosť za obsah správ nesie vláda. Rada ich môže vziať na vedomie. Nemusí to však platiť vždy, práve preto treba mať prediskutované, za akých okolností áno, za akých nie.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Požiadala pána Petőcza o koordináciu procesu úprav štatútu rady, ktorá by prebiehala v úzkej spolupráci s ním a jeho tímom na ministerstve.

Alexander Brösl, expert rady

Uviedol, že s procedúrou per rollam má v celosvetovom aj európskom meradle skúsenosti. Do štatútov a organizačných poriadkov sa procedúra dostala, keďže sa nedalo hlasovanie týmto spôsobom vylúčiť. Pokiaľ ide o zmenu štatútu, ide o príklad, kedy sa tento spôsob nemôže použiť. Pripúšťa hlasovanie per rollam na konci nejakého procesu, ak prebehne diskusia. Z legislatívneho hľadiska nevidí problém použitia procedúry per rollam v štatúte jednoznačne zadefinovať. Vyjadril pripravenosť spolupracovať s pánom Petőczom na návrhu úprav štatútu rady.

Kálmán Petőcz, expert rady

Skonštatoval, že niekoľkokrát sa udiali zásadné zmeny v štatútoch bez komplexnej diskusie. V minulosti pôsobili rôzne rady, ktoré sa nevenovali len ľudskoprávnym otázkam, ale aj všeobecnej problematike. Bola politická vôľa ich zrušiť a združiť do jednej, čím sa do určitej miery zaviedol nesystémový prvok. Dovtedajšie rady sa nezaoberali len ľudskoprávnou stránkou svojej agendy, výbory sa naďalej venujú aj inej stránke problematiky, nielen ľudskoprávnej. Nemyslí si, že riešením je dekonštrukcia celého systému, nesystémové zasahovanie a vytvorenie „hybridu“. Nespochybnuje potrebu vytvorenia orgánu, ktorý by sa komplexne venoval problematike seniorov, avšak zmena štatútu výboru týmto spôsobom je nesystémový zásah. Zmene nepredchádzala komplexná diskusia ani vo výbore, ani v rade, ktorá je zodpovedná za štatúty svojich výborov. Nesúhlasí s tým, že nie je iná možnosť ako rešpektovať demokraticky prejavenu vôľu výborov. Poukázal na fakt, že rada má svoju kontrolnú funkciu a zásadný zásah do štatútov výborov a rady potrebuje komplexnú diskusiu v rade.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Súhlasil a dodal, že členovia rady si odhlasovali, že zásadné stanoviská výborov sú radou nedotknuteľné, že ich rada iba berie na vedomie. Štatút má rade umožniť fungovať. Za dôležité považuje, aby prebehla diskusia o tých veciach, kde je dopyt po diskusii.

Martin Macko, podpredseda Výboru pre práva lesieb, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb

Členovia rady dostali oficiálnu informáciu, že „vymenovanie profesora Pavla Mešťana za experta Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť bolo uskutočnené na základe písomnej nominácie pani Márie Jedličkovej, poverenej plnením úloh splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny zo dňa 22. októbra 2013“. Ide o uvoľnené miesto po pani Strážnickej, ktoré je uvedené v čl. 4 ods. 6 štatútu v rámci ôsmych expertov, resp. ôsmych významných odborníkov z teórie a praxe v oblasti ľudských práv. Osem významných odborníkov z teórie a praxe v oblasti ľudských práv vymenúva a odvoláva predseda rady na základe nominácií akademickej obce, profesijných organizácií, mimovládnych organizácií a iných právnických alebo fyzických osôb. Z toho logicky vyplýva, že právnické osoby, ktoré by mohli teoreticky prichádzať do úvahy v prípade splnomocnenca pre menšiny, majú spadať do oblasti mimovládnej, akademicko-nezávislej. Takto jednoznačne to bolo vždy, aj v praxi to takto prebiehalo. Platí a vždy bol potvrdený úzus, že je istá parita medzi zástupcami mimovládneho, akademického sektora a na druhej strane predstaviteľov verejnej správy, kam patrí aj vládny splnomocnenec. Preto jednoznačne vidí porušenie princípu parity, keďže splnomocnenec si nominoval ďalšieho zástupcu do rady, čo by mohol urobiť každý z orgánov, ktorí sú menovaní v predošlom článku štatútu. Navrhuje zosúladiť tento postup do budúcnosti a zároveň navrhuje túto nomináciu zopakovať.

Miroslav Lajčák, predseda rady

1/ Uviedol, že jeho právna analýza je odlišná od analýzy pána Macka. Pred nomináciou pána Mešťana vyzval všetkých členov rady, aby predložili svoje návrhy na nového člena rady po pani profesorke Strážnickej. Analýzu čl. 4, ods. 6 vníma extenzívnejšie. Samozrejme, každý člen rady mal právo navrhnúť, každý výbor mal právo navrhnúť člena.

2/ O zaradení člena rady na základe návrhov výboru už v predchádzajúcom období rozhodol. V tomto prípade rozhodol na základe toho, že pán profesor je významným a rešpektovaným odborníkom na problematiku holokaustu, otázky antisemitizmu, xenofóbie, dejinného odkazu holokaustu, má desiatky publikácií. Má za to, že tento aspekt v rade chýba. Rozhodnutie prijal aj na základe právnej analýzy v presvedčení, že je to v súlade s príslušným článkom štatútu.

3/ Vyjadril ľútosť, že pán profesor Kusý odstúpil z funkcie experta. Vyzval prítomných, aby dali návrhy alebo nominácie na doplnenie voľného miesta v rade, namiesto pána profesora Kusého.

Martin Macko, podpredseda Výboru pre práva lesieb, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb

Dodal, že záležitosťou by sa mala zaoberať pracovná skupina, ktorá má navrhnúť zmeny štatútu, aby sa to do budúcnosti vyjasnilo, pretože teraz to jasné nie je a došlo k inému výkladu ako bola doterajšia prax.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Na základe interpretácie článku právnym odborom ministerstva podľa rovnakej logiky rozhodol aj o zaradení pána Petőcza za člena rady. Nie je proti tomu, aby sa nominácia nového člena rady v rámci celého nadchádzajúceho procesu zadefinovala tak, aby to bolo absolútne jasné, explicitné.

Martin Bútora, expert rady

V kontexte predchádzajúcej diskusie rady a v súvislosti s výhradami pána profesora Kusého navrhol, aby pri budúcom rozhodovaní o budúcich členoch alebo členkách rady sa popri expertíze v určitej oblasti, či je to oblasť antisemitizmu alebo holokaustu alebo akákoľvek iná, prihliadalo aj na morálnu integritu navrhovanej osobnosti. Súčasná voľba akoby nepamätala

na celú predchádzajúcu dvadsaťročnú etapu, keď sa takýmto spôsobom nominoval človek, ktorý sa naozaj veľmi významne podieľal na ideológii a praxi, vrátane bohatej publikačnej činnosti, ktorá vlastne ľudské práva potláčala. Pripomenul, minimálne pre budúcnosť, aby sa pamätalo aj na túto stránku morálnej integrity a morálnej autority, lebo tým by aj samotná rada mohla stratiť rešpekt v očiach iných.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Vyjadril obavy, že sa vstupuje na veľmi tenký ľad, pretože si nemyslí, že mu prislúcha hodnotiť osobnú minulosť kohokoľvek z členov rady. Vníma prínos ľudí pre činnosť rady a tiež počúva názory členov rady. Nie je celkom jasné, kde v tomto prípade začína a kde končí právomoc predsedu rady. Za svojou nomináciou a rozhodnutím si stojí. Nie je spravodajská služba, ani bezpečnostný úrad a hodnotí prínos ľudí pre radu a to, že majú za sebou nejakú odbornú kapacitu, ktorú demonštrovali a ktorá je pre túto radu potrebná.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Vyjadril súhlas s predsedom rady a dodal, že nechápe, aký má význam pre efektívnosť a činnosť tohto orgánu zavádzanie nejakých lustračných kritérií na hodnotenie minulosti akéhokoľvek človeka. Ak by sa návrh pána Bútoru zobral do dôsledku, tak potom do roku 1968 by bolo možné presne podľa takýchto kritérií hodnotiť aj pána profesora Kusého. A to práve nie je žiaduce. Voči nikomu. Nie je za zavedenie lustračného momentu do rokovania rady. Je za to, aby sa hodnotil človek podľa toho, aký prináša pre túto spoločnosť a činnosť rady efekt.

Martin Bútor, expert rady

Objasnil, že nejde o zavádzanie ani lustračných kritérií a ani na to nie sú potrebné tajné služby. Činnosť pána Mešťana bola verejná a je dokumentovaná početnými publikáciami, ktoré idú od výraznej kritiky rakúskych sociálnych demokratov ako takzvaného demokratického socializmu. To sú všetko veci, ktoré sú verejne dostupné. Je pre neho neprijateľné dať znak rovnosti medzi profesorom Kusým, ktorý bol v určitom období v svojej činnosti filozof a v zásade reformný komunista a ktorý si za dvadsať rokov svoje odtrpel, písal, publikoval a zasadzoval sa za ľudské práva a ktorý nasledujúcich dvadsať rokov pomáhal budovať iný režim. Ak má táto rada aj nejaký status mravnej autority, ľudskoprávnej autority, v takom prípade apeluje na to, aby sa pre budúcnosť prihliadalo aj na tieto kritériá.

Kálmán Petőcz, expert rady

Vo vzťahu k predmetnému článku štatútu vysvetlil, že tvorca mal na mysli nezávislosť expertov. Oni samotní majú byť nezávislí, čiže majú byť z akademickej obce a iných organizácií, a teda nie predstavitelia štátnych organizácií. Aj navrhovateľmi týchto nezávislých vonkajších expertov majú byť subjekty, ktoré nie sú štátne subjekty. Myslí si, že je to pomerne jasné už aj z ods. č. 6, ak nie z celého kontextu čl. 4. Podľa toho teda jeho nominácia nie je taký prípad, ktorý spomínal predseda. Vtedy bol nezávislý expert, hoci pred tým pracoval v štátnej správe. Keď bol menovaný, bol naozaj nezávislý a aj teraz je nezávislý. Nominoval ho výbor pre národnostné menšiny, kde sú hlasujúci členovia len z mimovládnych organizácií. Tam štátna správa nehlasuje. Okrem toho ho navrhovali aj iní.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Upresnil, že mal na mysli proces nominácie a nie profil osobnosti. Dodal, že sa riadil tou istou právnou analýzou. Takisto by sa dalo povedať, že výbor je právnická osoba v rámci rady, ktorá nemá právo nominácie. Navrhol, aby sa to v štatúte vyšpecifikovalo.

Dagmar Horná, predsedníčka Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv

Informovala, že zhodou určitých aj historických okolností je veľmi blízkou súčasníčkou profesora Kusého. Jedna stránka veci je procedurálna a domnieva sa, že by mohla byť rada veľmi obozretná, aby nenaštrbovala žiadnym spôsobom svoju kredibilitu. Myslí si, že je to obrovský záväzok pre radu, ktorá má na čele kariérneho diplomata medzinárodného rangu. Apeluje na to, že by sa to malo skutočne pretaviť veľmi intenzívne aj do kreditu rady. Uviedla príklad, kedy bola svedkom toho, keď po roku 1989 preplnená aula Univerzity Komenského - napospol väčšinou mladí ľudia, ale aj množstvo pedagogického zboru - unisono volala po tom, aby sa profesor Kusý stal prvým slobodne zvoleným rektorom Univerzity Komenského vďaka o ňom všetko. Dodnes je profesor Kusý prínosom pre akademickú pôdu. Naďalej školí doktorandov politickej vedy, ktorí sa orientujú na problematiku ľudských práv vo svojich bakalárskych, diplomových a doktorandských prácach. Čiže je to obrovský kontinuálny výkon za neustálej akceptácie pedagogickej obce, ako aj študentov a študentiek tejto republiky.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Informoval, že profesorovi Kusému napísal list s poďakovaním a vyjadrením ľútosti nad jeho vzdaním sa členstva v rade.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

1/ Rada je orgán, ktorý je zvláštny tým, že jedna jej polovica sa konštituuje na inom princípe ako druhá. Jedna je z verejnej správy a druhá z akademickej obce a mimovládnych organizácií, ktorá je zložená z nezávislých expertov a expertiek, čo v sebe nesie nielen odlišný spôsob nominácie, ale aj rôzne nastavenia ako napríklad fakt, že polovica členov sa od jej vzniku v procese jej fungovania vymenila. Noví členovia v mnohých veciach strácajú kontinuitu, a preto sa znova prediskutovávajú. Mnohé bolo dávno vydiskutované a implicitne jasné. Napríklad to, čo sa v rade nazýva paritou, t. j. princíp, ktorý možno nie je priamo viditeľný zo štatútu, ale bol vydiskutovaný ešte na začiatku, je v podstate len akoby poistka, lebo v rade sa má dosahovať konsenzus a ten nie je o hlasovaní a rozhodovaní väčšiny. Ak by to bolo tak, že v rade bude mať väčšinu verejná správa a vláda, tak vždy to skončí tak, že prehlasuje druhú stranu. A aj sa to často deje. Ak si vláda chce radiť sama sebe, tak na to nepotrebuje zástupcov občianskej spoločnosti.

2/ K priebehu nominácie spolu s inými členkami vzniesla pripomienky a poukázala na fakt, že proces nie je jasne zadefinovaný. Morálne, resp. hodnotové hľadiská by mali byť v rámci zmeny štatútu lepšie upresnené, ako aj stanovenie, kto sú nominujúce organizácie.

3/ Na príklade hlasovania o výbore pre národnostné menšiny poukázala na procedurálny nedostatok, kedy sa o veci viedla búrlivá diskusia a viaceré členky a členovia rady mali za to, že to nie je vec hodná hlasovania v danej situácii. Práve preto, že ide o menšinový problém. Z dôvodu rozloženia síl, a teda že členovia z verejnej správy hlasovali ako prví už v časti, kedy sa rozhodovalo, či sa vôbec bude hlasovať, bol pomer síl o päť hlasov rozdiel, čo poukazuje na citlivosť celej záležitosti. Navyše má za to, že predsednícky stôl nemôže hlasovať ako prvý, nech by tam sedel ktokoľvek, pretože to považuje za jednoznačné ovplyvňovanie prostredia.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Súhlasil s pani Pufflerovou. Dodal, že rozhodnutie vykonal v najlepšej viere, s vedomím, že aj procedurálne, aj osobnostne pomáha rade a prispieva k tomu, aby jej činnosť bola kvalitná. Tiež súhlasil s tým, že rada nemôže fungovať na princípe rátania hlasov. Malo by vždy dôjsť k dohode tak, že aj tí, ktorí majú iný názor, súhlasia. V opačnom prípade sa rada mení na parlament, čo nie je žiaduce. Nie je spokojný so zmenou princípu hlasovania vo výbore pre

menšiny. Nechce spochybniť procedúru ani filozofiu, lebo koniec koncov aj v OSN majú USA a Lichtenštajnsko rovnaký hlas napriek tomu, že majú inú váhu. Chýba mu, že tomu nepredchádzala adekvátna diskusia a spôsobilo to nedobrá atmosféru v rade. Vyjadril pripravenosť sa tejto téme ešte venovať a pomôcť napraviť atmosféru, keďže ako minister zahraničných vecí je s tým konfrontovaný. Poďakoval za názory na fungovanie rady. Každé konsenzuálne hlasovanie je víťazstvom rady a každé hlasovanie, kde sú členky a členovia rozdelení je prehrou rady.

Lucia Faltinová, podpredsedníčka rady

Potreba procedurálne zlepšiť fungovanie rady je jednoznačná. Ocenila dobrú vôľu a pripravenosť konať. Čo sa týka pripomienok pána Bútoru k poslednému bodu a niektorých reakcií uviedla, že portfólio ministra zahraničných vecí veľmi výrazne obsahuje aj európske záležitosti a súčasný trend v rámci Európskej únie je vyrovnávanie sa nielen s fašistickou, ale aj s komunistickou minulosťou. A to je práve oblasť, ktorej sa venuje dvadsať rokov ako v oblasti občianskych aktivít, tak aj v akademickej oblasti. Stal sa istý precedens, ktorý je očividne problematický. Hovoriť o akademickej kredibilite je jedna vec, môže sa na ňu nazerať zo slovenského kontextu alebo medzinárodného kontextu, uviedla v súvislosti s cestou, akou sa rada bude ďalej uberať aj obsahovo. Nejde o lustrácie, ale ide práve o kredibilitu a o pripravenosť adresovať niektoré naozaj pálčivé témy, či už morálne alebo iné týkajúce sa kredibility, čo veľmi výrazne ovplyvní to, ako bude SR ďalej napredovať a ako bude vnímaná. Mnohé z dnes diskutovaných tém sú vo vyspelých krajinách vyriešené už roky. Nie je jasné, prečo rada otvára témy, ktoré akoby dosiaľ nikto iný nebol riešil. SR je súčasťou medzinárodného spoločenstva. Verí, že koordinačná skupina, či iné dotknuté orgány, pracovné skupiny ad hoc sa budú prizerať aj na dianie v zahraničí. Podotkla, že z jej pohľadu ide najmä o vyspelé demokratické krajiny európskeho západu a USA. Je možnosť vybrať si naivnú slovenskú cestu myslieť si, že nič iné nie je, alebo možnosť vybrať sa aj ruskou cestou, ktorá vôbec nemá vôľu vyrovnávať so svojou komunistickou minulosťou. S nástupom Kotlebu a s tendenciami všade v Európe si myslí, že situácia je alarmujúca. Rada je síce veľmi drobný nástroj, ale aj principiálny nástroj na to, aby sme si jasne povedali, kto sme, na čo sme tu a kam chceme ísť.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Želá si, aby SR bola v štandardom, v najpozitívnejšom duchu európskou krajinou. O Mariánovi Kotlebovi bude prebiehať diskusia neskôr. Fakt je, že spoločnosť sa s jeho voľbou ešte nevyrovnala.

BOD 10

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

V diskusii o Slovenskom národnom stredisku pre ľudské práva (ďalej len „stredisko“) uviedla, že hoci je k stredisku kritická a verejne sa tak aj vyjadruje, neznamená, že so strediskom sa naďalej nepokúša spolupracovať. Stredisko poslalo návrh, ktorý vznikol ako reakcia na účasť na ich seminári k antidiskriminačnému zákonu. V príspevku nejde o nič osobné, ale o principiálne veci. Pre rekapituláciu toho, čo sa dialo, urobila prehľad míľnikov týkajúcich sa strediska z pohľadu záväzkov vlády SR a uznesení, respektíve rozhodnutí rady. Súčasná vláda SR 19. 9. 2012 zmenila uznesenie predchádzajúcej vlády SR k stredisku a jeho ďalšiemu smerovaniu a v uznesení č. 478 sa zaviazala vypracovať „analýzu právnych dosahov presunu kompetencií a úloh vnútroštátnej inštitúcie ochrany ľudských práv zo Slovenského národného strediska pre ľudské práva na verejného ochrancu práv pri zachovaní Slovenského národného strediska pre ľudské práva s kompetenciami v oblasti podpory a

zabezpečenia rovnakého zaobchádzania.“ Táto úloha mala byť hotová do konca júla 2013. Pred tým, ešte za predošlej vlády SR sa mali realizovať právne aj finančné dopady a druhá alternatíva, ktorá sa mala skúmať popri súčasnej, mala byť tá, že sa stredisko zruší ako celok a všetky právomoci prejdú na verejného ochrancu práv a na Centrum právnej pomoci. Tým istým uznesením vláda SR zaviazala ministra spravodlivosti SR predložiť do 31. 7. 2013 na rokovanie vlády návrh noviel príslušných právnych predpisov. Ani jedna z uvedených úloh v tomto, aj v predchádzajúcom bode nie je dodnes splnená. Dňa 17. 10. 2012 sa uskutočnilo 7. zasadnutie rady, na ktorom bolo stredisko jedným z hlavných bodov programu. Na zasadnutí vtedajší riaditeľ strediska prezentoval „výsledky činnosti strediska“ a kritizoval ataky štátnej moci, ešte za predošlej vlády. Mnohé členky a členovia rady vtedy vystúpili a kritizovali to, ako stredisko funguje, respektíve nefunguje. Výbor pre deti a mládež požiadal predsedu rady o neodkladné iniciovanie obsahového, operačného, personálneho a finančného auditu strediska a uviedol tiež, že je potrebné predovšetkým vyhodnotiť jeho fungovanie. K tomu je potrebné uskutočniť audit, ktorý bude komplexný a je tiež potrebné poveriť niekoho, kto predloží návrh na zloženie pracovnej skupiny a kto bude audit iniciovať a koordinovať. Vzhľadom na skutočnosť, že už z uznesenia vlády SR má podobný typ úlohy minister spravodlivosti SR a je členom rady, odporučil, aby to bol minister spravodlivosti SR. Toto sa dialo do okamihu, kedy bolo jasné a na rade odhlasované, že sa má uskutočniť audit a zároveň aj sformovať pracovná skupina. Hovorilo sa o tom, ako bude pracovná skupina vyzeráť, ako bude pracovať, na aké aspekty sa zameria, aj o tom, ako bude minister spravodlivosti SR pravidelne radu informovať o tom, čo skupina robí, kam sa dopracovala a ako bude rada o tom komunikovať. Konštatovala, že audit prebehol, ale v skutočnosti nebol ani nezávislým a ani komplexným auditom. Pracovná skupina zriadená nebola, a teda ani neprebehol proces, o ktorom by rada mohla byť informovaná. Ďalšie relevantné zasadnutie rady k stredisku bolo 29. 5. 2013, kde minister spravodlivosti SR poskytol informácie o audite. Jeho výsledkom bola iba akási finančná správa, respektíve účtovná závierka, ale členovia rady sa nič nedozvedeli o obsahu, ani o napĺňaní úloh. To podstatné audit nijakým spôsobom nepriblížil. Na základe skutočnosti, že nebola vytvorená pracovná skupina a o procese neboli dostupné žiadne informácie, resp. že žiaden proces nenastal, rada sa 31. 5. 2013 uzniesla na tom, že sa uskutoční pracovné rokovanie oboch nositeľov úloh. Predseda rady a minister spravodlivosti SR sa mali stretnúť s členmi rady, ktorí mali záujem sa vyjadriť k tejto téme. Ani toto stretnutie sa však neuskutočnilo. Dňa 21. 10. 2013 o stredisku rokoval aj Výbor pre rodovú rovnosť a prijal uznesenie, ktorým odporučil vláde SR, aby sa neodkladne zaoberala dlhodobou alarmujúcou situáciou zlyhávania strediska ako nezávislej inštitúcie podpory a ochrany ľudských práv a aby počas prípravy stratégie akcelerovala prípravu novely zákona o stredisku, a aby jej predchádzala hĺbková odborná a verejná diskusia, pričom sa využijú už hotové analytické podklady, odborný podklad k tvorbe stratégie a vnútroštátne odborné kapacity ako aj možnosti kontaktu medzinárodných konzultačných orgánov. Výbor zároveň odporučil, aby vláda SR preskúmala možnosti uskutočniť núdzovú personálnu výmenu vo vedení strediska, ktorá bude zárukou kvalitnej dočasnej zverenej správy a kooperácie pri následnej rekonštrukcii strediska. Tento bod je teda splnený. Ako vidno z textu vyššie, všetky uznesenia a pomerne intenzívne diskusie, ktoré od začiatku veľmi presne pomenúvali problém a snažili sa alarmovať radu, sa viaceré osoby v rade snažili poukázať na to, že je to situácia, ktorá nie je pre SR dobrá. Nielen smerom k zahraničiu, ale aj vnútroštátne. Niet inštitúcie, ktorá by problémy a okruhy spadajúce do kompetencie strediska riešila. Situácia má vážny dopad na veľa ľudí, ktorí trpia diskrimináciou alebo na systémové opatrenia v oblasti ľudských práv. Vo vzdelávaní v oblasti ľudských práv tiež nenastal žiaden pokrok. Aj so stratégiou to ide sťažka, verejné inštitúcie a ľudia, ktorí v nich pracujú, nie sú v tejto problematike doma, atď. Dopady sú vážne, ťažké a takýto hazard je nežiaduci. Preto predložila návrh uznesenia, ktorým sa rada zaviazá, že sa veci naozaj začnú diať procesom, ktorý bude naformátovaný tak, ako je to v zápisoch a na čom sa rada zhodla. Stredisko sa

potrebuje niekam posunúť a potrebuje, aby to rada pomohla riešiť. To znamená, že treba čím skôr začať pracovať na koncepcii, ktorá bude podkladom pre legislatívne zmeny. A tie sa bez predošlého ujasnenia jeho fungovania, resp. formy inštitucionálnej ochrany ľudských práv nedajú jednoducho urobiť. Musí sa ujasniť, či bude jedna alebo dve inštitúcie, či právomoci budú v jednej alebo v druhej inštitúcii, pretože to všetko má nielen dopady na ľudí, ale aj finančné dopady v celej krajine. A opačne.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Otázka strediska je téma, ktorou sa zaoberá od začiatku jeho pôsobenia na čele rady. Predpokladal, že novela zákona bude v decembri aj schválená. Na pôde pracovnej skupiny mali byť už vydiskutované príslušné otázky. Vyzval zástupcu Ministerstva spravodlivosti SR o priblíženie aktuálneho stavu prípravy novely zákona.

Juraj Palúš, generálny riaditeľ sekcie legislatívy Ministerstva spravodlivosti SR

Podobne, ako ministerstvo zahraničných vecí aj Ministerstvo spravodlivosti SR prišlo k tejto úlohe po zrušení funkcie podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny, kedy im boli delimitované úlohy z jednotlivých uznesení vlády, a to v modifikovanej podobe, kde z dvoch alternatív bola zvolená jedna alternatíva. Táto téma je na ministerstve pomerne živo diskutovaná a je diskutovaná aj v spolupráci s ministerstvom zahraničných vecí, pričom na expertnej úrovni prebehlo niekoľko stretnutí a diskutovalo sa o možných riešeniach. Podľa informácií, ktoré má k dispozícii konštatoval, že Ministerstvo spravodlivosti SR aktuálne zbiera podnety k reforme strediska, s tým, že príprava paragrafového znenia zákona je otázkou toho, akú definitívnu podobu dostanú tieto podnety.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

1/ V reakcii na pána Palúša uviedla, že podľa nej nejde o pracovnú skupinu, o ktorej bola diskusia. Pracovná skupina v skutočnosti nie je vytvorená, nie je zabezpečené ani to, aby bol časový súlad prípravy novely zákona s procesom tvorby stratégie. Nedá sa robiť jedno bez druhého. Pretože stratégia potrebuje mať jasno v tom, aká bude inštitucionálna ochrana a náplň inštitúcie bude priamo súvisieť s tým, ako bude nastavená stratégia, takže to logicky musí byť prepojené.

2/ Niektorí musia v spolupráci s radou a v zhode s celým procesom prípravy stratégie zodpovedne pripraviť koncepciu strediska alebo príslušnej inštitúcie. Pretože v súčasnej situácii aj pán Mesároš, akokoľvek by sa snažil, nemôže nič robiť. Je tam tá istá správna rada. A výsledok je ten, že stredisko odčerpáva veľké zdroje, pričom efekt je nulový. A navyše, potenciál zmeny je stále nulový. Koncepcia zatiaľ vytvorená nebola a zákon, resp. novela bez toho nebude. Zmyslom uznesenia je práve to, aby sa išlo postupne. Najprv pracovná skupina, potom koncepcia, potom legislatívne zmeny a tak ďalej.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Súhlasí s tým, že diskusii o stredisku už bolo venovaného veľa času a očakávaný posun zatiaľ nenastal.

Marián Mesároš, výkonný riaditeľ strediska

1/ Z istého pohľadu bolo zhrnuté, čo sa stalo v minulosti. V konečnom dôsledku bol už na rade pred viac ako rokom takýto výpočet spravený - aká je činnosť strediska, aké veci robilo a čo dosiahlo. To vychádzalo zo správy činnosti za rok 2011. Aktuálne ucelené a komplexné výsledky sú v správe o činnosti za rok 2012. Spomenul aktivity, ktoré stredisko v roku 2013 realizovalo, či už z hľadiska slovenskej pôdy alebo z hľadiska medzinárodnej. Za kľúčovú považuje oblasť vzdelávania 1986 účastníkov vzdelávacích aktivít strediska, medzi ktoré

patrili nielen deti a žiaci škôl, ale aj príslušníci policajného zboru, študenti stredných aj vysokých škôl a takisto rôzni špecializovaní pracovníci. V roku 2013 školili aj inšpektoráty práce SR, resp. hlavný inšpektorát práce. Vybavovali tiež množstvá podnetov ľudí, ktorí sa na nich obrátili a poskytovali im čo najkomplexnejšiu právnu službu a zastupovali ich v prípadoch, že išlo napríklad o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, či už v snahe vyriešiť veci mimosúdne alebo v rámci súdneho konania. Uznal, že je čas posunúť sa dopredu. K otázke straty akreditácie ako organizácie pôsobiacej v oblasti ľudských práv uviedol, že stredisko podalo žiadosť o udelenie novej akreditácie v termíne 30. 7. 2014 a následne bolo zaradené na termín preskúmania jeho akreditácie v období 17. – 21. 3. 2014. Príslušná dokumentácia, ktorá je v tomto smere potrebná, bola kompletne predložená v septembri a v decembri 2013 a stredisko aktívne pracuje na získaní akreditácie tým, že sa zúčastňuje na stretnutiach a konferenciách ohľadne tejto problematiky. Naposledy sa zástupkyňa strediska stretla už po odovzdaní materiálov s referentkou pre ľudské práva v sekcii národnostných inštitúcií a regionálnych mechanizmov v rámci Úradu vysokej komisárky OSN pre ľudské práva v novembri v Ženeve.

2/ Načrtol víziu do budúcnosti. V súvislosti s voľbou výkonného riaditeľa predkladal správnej rade strediska program, resp. ciele reformy. V uplynulých niekoľkých rokoch v stredisku dochádzalo k výraznej fluktuácii a zmenám zamestnancov, čo malo negatívny vplyv na kvalitné plnenie úloh strediska. Jeden z jeho cieľov je vytvoriť v stredisku také prostredie, aby odborníci a odborníčky na svojich miestach zotrvali, aby si svoju kvalifikáciu a odborné zručnosti prehľbovali a zlepšovali. Zámer je tiež do budúcnosti rozšíriť kolektív o ďalších odborníkov a odborníčky s cieľom zvyšovania kvality plnenia úloh. Smerom navonok sa javí ako nevyužitý priestor na dialóg medzi strediskom a všetkými partnermi bez ohľadu na to, z akej oblasti sektora ochrany ľudských práv pochádzajú. Záver z týchto dialógov by mal byť predkladaný rade ako konsenzuálny záver a nie ako problém, ktorý sa musí riešiť priamo na rade. Deklaroval jeho osobný záujem a osobnú pripravenosť komunikovať s každým, kto o to prejaví záujem a súčasne vyvíjať aktivitu, aby sa o týchto veciach diskutovalo a riešili sa. K samotnému návrhu, ktorý bol predložený rade uviedol, že považuje za prirodzené, že vždy je v oblasti ľudských práv čo zlepšovať. Stredisko samo iniciatívne viedlo niekoľkomesačný telefonický, mailový aj osobný dialóg s partnermi v zahraničí o tom, aká by mala byť optimálna podoba zriadenia strediska, jeho úlohy a kompetencie. Tieto výsledky veľmi konkrétneho charakteru má k dispozícii a je pripravený ich prezentovať.

3/ Dodal, že pracovná skupina, ktorá sa má zriadiť a ktorá vyplýva z platného uznesenia rady by mala byť tým fórom, ktoré by malo v tejto oblasti pôsobiť zastrešujúco. A samozrejme, pred pristúpením k samotnej legislatíve a zmene zákona sa môže v rámci prípravy zaoberať aj otázkami, ktoré je potrebné vyjasniť si pred samotnou tvorbou zákona tak, ako boli spomínané v návrhu uznesenia. Myslí si, že takýmto spôsobom bude vytvorený jeden stály tím odborníkov a odborníček, ktorí budú na veci pracovať od začiatku až do konca. Vznikne možnosť kompaktnejšej práce tým, že sa bude plynulo a bez problémov prechádzať z jednej fázy prípravy a hodnotenia veci ako celku do druhej. V súvislosti so stratégiou pripomenul, že okrem identifikácie problémov a náčrtu ich riešenia by mala konkrétne uviesť spôsob, kompetencie a zodpovednosť za plnenie úloh. Mala by existovať konkrétna predstava o tom, čo bude stredisko robiť z hľadiska výsledku legislatívneho procesu. Upozornil tiež na skutočnosť, že SR má vymedzený počet odborníkov a odborníček v oblasti ľudských práv a rovnakého zaobchádzania a myslí si, že je veľmi pravdepodobné, ba až isté, že okruh ľudí sa v jednej pracovnej skupine a v prípadnej druhej pracovnej skupine bude v nemalej miere prekrývať.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Po rozsiahlych debatách v rade v tejto veci nastal posun a dohodlo sa vytvorenie pracovnej skupiny, ktorá predloží koncepciu zmien zákona a fungovania strediska, ktorá sa následne

pretaví do paragrafovej podoby. To, čo navrhuje pani Pufflerová ako uznesenie, je vypracovať koncepciu, vytvoriť pracovnú skupinu a viesť kvalitnú odbornú diskusiu. Úlohou by mala byť poverená vláda SR. Podľa jeho názoru ide týmto spôsobom o návrat veľkou okľukou znovu do bodu, kde sa rada nachádza teraz. Rada poverí vládu SR, tá poverí ministra spravodlivosti SR a začne sa pracovať na tom, čo bolo dohodnuté už pred trištvrte rokom. Nemyslí si, že je potrebné toto uznesenie prijímať, ale je presvedčený, že je potrebné urobiť to, čo bolo už dávno povedané. Navrhol, aby v rámci tretieho bodu na februárovej rade minister spravodlivosti SR predstúpil pred radu a povedal, čo sa urobilo a čo plánuje urobiť a dokedy, aby mohli byť dohodnuté záväzné termíny. Podľa postupu navrhnutého pani Pufflerovou by sa rada pripravila o čas.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Uznesenie už existuje, ale úloha bola uložená ministrovi spravodlivosti SR. Namiesto nominácie odborníkov do pracovnej skupiny minister oslovil priamo výbory, aby dali návrhy do zákona. Výbor pre rodovú rovnosť prijal uznesenie, že to nie je možné, kým nie je koncepcia. Cieľom navrhovaného uznesenia je, aby sa vec dostala na úroveň vlády SR, lebo v konečnom dôsledku tá je zodpovedná za to, že si SR z dôvodu nefunkčnosti strediska neplní záväzky. Je potrebné vyčleniť aj príslušné finančné zdroje. Trvá na tom, aby rada o tomto uznesení hlasovala.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Konštatoval, že ak rada odhlasuje toto uznesenie, tak sa práce zastavia na minimálne šesť až deväť mesiacov. Úlohou už bol poverený minister spravodlivosti SR, čo znamená, že vláda SR to rieši. Pokiaľ ide o zdroje, očakáva negatívnu odpoveď ministra financií SR aj ministra spravodlivosti SR. Je potrebné implementovať to, na čom sa rada už dohodla. Bude neodkladne hovoriť s ministrom spravodlivosti SR, aby ho požiadal o urýchlenie procesu, ktorého je gestorom a o informovanie o aktuálnom stave na najbližšom zasadnutí rady 5. februára 2014.

Anton Martvoň, poslanec, Ústavnoprávny výbor Národnej rady SR

Nesúhlasí s vyjadrením, že stredisko je paralyzované. Stredisko si dôsledne plní svoje povinnosti ako také, o čom svedčia desiatky správ, ktoré vypracúva a získanie jarného termínu vo vzťahu k akreditácii. Stredisko len v roku 2012 predložilo tri tieňové správy o dodržiavaní ľudských práv do OSN. S návrhom uznesenia nesúhlasí, keďže zo strany štátu ani OSN nie sú žiadne námietky na fungovanie strediska. Niektorí tvrdia alebo sa snažia vytvárať obraz, že stredisko si neplní svoje úlohy. Priznal jednu chybu, ktorou bola zlá komunikácia zo strany bývalého riaditeľa. Nový výkonný riaditeľ je otvorený spolupráci.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Podotkol, že každý nový šéf, keď nastupuje na pracovisko, si nejakým spôsobom analyzuje situáciu. Keď si analyzuje situáciu a zistí, že je nejakým spôsobom problematická, tak asi hľadá cesty, ako pracovisko konsolidovať, stabilizovať, sfunkčniť. Urobí si nejaký „cestovný plán“. Stanoví si koncepciu, úlohy pracoviska, ktoré bude riadiť. Základom je analýza. Po identifikácii postupov novým riaditeľom, ktorý najlepšie pozná problémy, by mal nastúpiť niekto, kto má kompetencie na vyššej úrovni a pomôže mu tam, kde jeho možnosti nestačia. Preto nepovažuje za vhodné zhora naoktrojovať alebo prostredníctvom takéhoto uznesenia stredisku určiť, čo má robiť. Jeho nové vedenie najlepšie vie, čo má robiť a akým spôsobom to má robiť. Z tohto dôvodu nepodporuje vytvorenie pracovnej skupiny, ktorá by bola odtrhnutá, ale radšej stavať celú koncepciu na pohľade zdola.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Pripustil, že s bývalým vedením strediska boli veľmi zlé skúsenosti, pretože nebola žiadna komunikácia a nebola ani žiadna možnosť nazrieť, ako stredisko funguje a mať vecnú debatu. Nové vedenie strediska by malo mať k dispozícii sto dní, aby sa ukázalo, či je pripravené iným spôsobom riadiť stredisko a komunikovať s radou. Navrhuje zaradiť diskusiu o stredisku na februárovú radu a dať priestor ministrovi spravodlivosti SR a novému riaditeľovi strediska, aby mal dostatočný časový priestor na informovanie rady o tom, v akom stave stredisko našiel a aké sú jeho hlavné úlohy. Bez prijatia navrhovaného uznesenia.

Lucia Faltinová, podpredsedníčka rady

Na adresu predrečníkov reagovala, že dôkazom o fungovaní inštitúcie, ako je stredisko, nie sú jeho vlastné správy. Existuje množstvo analytických odborných materiálov. Na pôde rady sa už dlho vedie veľmi dôsledná diskusia. Hovorilo sa o audite, došlo k zmene vedenia. Rada je poradný orgán vlády SR, a preto si myslí, že je úplne správne a legitímne, aby došlo k istým uzneseniam vo forme odporúčaní.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Zopakoval návrh na neprijatie uznesenia a zaradenie tohto bodu na nadchádzajúce zasadnutie rady vo februári 2014. Minister spravodlivosti SR radu informuje o aktuálnej situácii a v akom časovom horizonte plánuje predložiť výsledky svojej práce a práce pracovnej skupiny. Treba tiež dať šancu novému výkonnému riaditeľovi strediska, aby povedal, v akom stave inštitúciu našiel a čo plánuje robiť. Zároveň sa týmto postupom ušetrí čas.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Navrhol, aby predseda rady sformuloval uznesenie, ktoré byulo ministrovi spravodlivosti SR a riaditeľovi strediska úlohu predložiť svoju správu vo februári. Dodal, že na minulom zasadnutí rady si minister spravodlivosti SR v súvislosti s výborom pre národnostné menšiny vynútil hlasovanie. Časť bola proti. Teraz sa vynucuje ďalšie hlasovanie, ktoré popiera princíp konsenzuálneho rokovania. Vtedy sa vynucovalo hlasovanie a bolo to zlé. Teraz sa vynucuje hlasovanie a je to dobré.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Je si vedomý, že hlasovanie členov rady rozdelí a želal by si, aby zostali na jednej platforme aj bez hlasovania. Dodal, že nie je potrebné riešiť vždy všetko konsenzom, ale paradoxom je, že všetci chcú to isté, a teda aby stredisko pracovalo kvalitnejšie a aby bola normálna komunikácia. Jeho návrh je možné pretaviť aj do podoby uznesenia rady, ktoré zaviazá výkonného riaditeľa predložiť informáciu a prehľad konkrétnych krokov a úloh do budúcnosti na februárovú radu a ministra spravodlivosti SR informovať o postupe prác na vypracovaní legislatívnej novely.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Uviedla, že nepotrebuje informáciu, pretože tá nič na situácii nezmení. Problémom je aj vyjadrenie ministra spravodlivosti SR, že tento proces sa nebude spájať s prípravou stratégie. Má za to, že jedno s druhým musí byť previazané.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Reagoval, že spôsobom, ktorý navrhuje pani Pufflerová, by sa dosiahol opak. Termín na predloženie stratégie je do konca júna 2014. Ak sa pôjde cestou uznesenia, celý proces sa zdrží. Je potrebné ho previazať s prípravou stratégie.

Martin Bútora, expert rady

V súvislosti s vyjadreniami pani Pufflerovej a pána Mamojku podporil prijatie uznesenia, kde by bolo vypracované stanovisko a pozície prezentované na zasadnutí rady inkorporované. O financiách si v tejto situácii nikto netrúfa hovoriť.

Dagmar Horná, predsedníčka Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv

Poukázala na záujem dynamizovať procesy prípravy návrhu stratégie, pričom funkčné stredisko je toho neodmysliteľnou súčasťou. Na mieste by teda bola ešte vyššia dynamika.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Upozornil na programovú pripomienku. Na začiatku zasadnutia rady bolo za všeobecného konsenzu dohodnuté, že všetky nové body, kde sú v podstate len ústne prezentácie a nie sú pripravené materiály, sú závažné a budú sa prerokovávať na budúcom rokovaní rady 5.februára. Ostatní predkladatelia týchto bodov nevyžadovali, aby sa hlasovalo o uzneseniach, ktoré neboli tvorené participatívnym spôsobom, boli tvorené samotnými navrhovateľmi. Prekvapuje ho, že práve v tomto prípade pani Pufflerová, samozrejme legitímne, žiada, aby sa tento dohodnutý postup zmenil a hlasovalo sa o uznesení, ktoré je tak závažné, že si skutočne vyžaduje riadne posúdenie a riadny čas. Nevidí dôvod zisťovať, či je alebo nie je prechodné.

Marián Mesároš, výkonný riaditeľ strediska

Potvrdil, že je ochotný a prístupný akejkolvek forme diskusie a spolupráce. Nerád by znižoval hodnotu uznesenia rady, ale súčasný stav je pre neho dostatočným signálom, aby danú úlohu splnil. Prípadné uznesenie rady bude akceptovať a aj plniť.

Juraj Palúš, generálny riaditeľ sekcie legislatívy Ministerstva spravodlivosti SR

Na februárovom zasadnutí rady bude odprezentovaný odpočet zo strany Ministerstva spravodlivosti SR.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Znova zopakovala, že nie je potrebné čakať do februára na informáciu, že pracovná skupina nie je a že koncepcia sa nevytvára. Považuje za logické, že uznesením sa dá odporúčanie vláde SR, pretože rada je poradný orgán vlády SR a vláda SR je zodpovedná.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Nevidí dôvod v tejto fáze zapájať do procesu vládu SR, a tiež nevidí ani žiadnu inú pridanú hodnotu tohto návrhu uznesenia. Buď je politická vôľa a odhodlanie v tejto rade alebo nie je. Pretože najskôr bude potrebné pripraviť materiál do vlády SR, ktorá k tomu zaujme stanovisko, prijme svoje uznesenie, následne poverí príslušných členov vlády SR, aby urobili príslušné kroky. To všetko má legislatívne lehoty, pri optimistickom odhade pol roka. Dňa 5. februára 2014 sa na zasadnutí rady bude hovoriť aj o stredisku, aj o stratégii. Lepšiu previazanosť si nevie predstaviť.

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka Sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Z pohľadu bývalej zamestnankyne strediska vidí rýchlejšie, účelnejšie, vhodnejšie riešenie februárový termín spojený so stratégiou, pretože inak ako zmenou zákonnej úpravy o zriadení strediska nie je možná rýchlejšia cesta. Myslí si, že to, čo sa doteraz udialo, je celkom dobrým základom, pretože viacerí dávali námety Ministerstvu spravodlivosti SR na nové úpravy do zákona o zriadení strediska. Návrh predsedu rady je pre ňu prijateľnejšia, rýchlejšia,

vhodnejšia a efektívnejšia cesta ako návrh uznesenia, ktoré neukladá konkrétne úlohy a neuvádza ani konkrétne termíny.

Miroslav Lajčák, predseda rady

Uzavrel diskusiu s tým, že nie je potrebné uznesenie, ale vec bude zaradená na rokovanie rady 5. februára 2014.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru pre výskum, vzdelávanie, výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Vzdala sa podania návrhu uznesenia, aj keď s návrhom predsedu rady nesúhlasí.

BOD 11

Lívia Jurová, tajomníčka Výboru pre seniorov

Vytvorenie a zriadenie Rady vlády SR pre práva seniorov a návrh dodatku č. 3 k štatútu rady bol na rokovanie vlády SR predložený z viacerých dôvodov. Jeden z dôvodov je schválený Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020, kde okrem iných úloh pre Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vyplynula úloha „transformovať Výbor pre seniorov na poradný orgán vlády SR pre prispôsobovanie verejných politík starnutiu populácie“. To je opatrenie, ktoré sa priamo nachádza v Národnom programe aktívneho starnutia a týka sa transformovania Výboru pre seniorov. Opatrenie znie „transformovať Výbor pre seniorov na poradný orgán vlády SR, ktorý zabezpečí užšiu spoluprácu zainteresovaných subjektov na riešení dôsledkov starnutia populácie.“ Hlavnou úlohou uvedeného orgánu bude navrhovať, koordinovať a kontrolovať jednotlivé opatrenia zamerané na elimináciu negatívnych dôsledkov procesu starnutia populácie na ekonomiku, trh práce, dôchodkový systém a ďalšie oblasti života spoločnosti. Národný program aktívneho starnutia bol predmetom rokovania poradných orgánov vlády SR a to tak Výboru pre seniorov, ako aj rady a bol s ním vyslovený súhlas. Z toho dôvodu bol v takom znení dnes predložený na rokovanie vlády SR. Je potrebné zdôrazniť, že sa navrhuje zriadiť rada s podstatne širšími kompetenciami a predmetom činnosti, ako je ľudskoprávna agenda, ako je v súčasnosti zameraný Výbor pre seniorov. Samozrejme, zachováva sa previazanosť na radu a zároveň sa preberá a zachováva paritné zastúpenie organizácií, reprezentujúcich záujmy seniorov, či zastúpenie cieľovej skupiny vo funkcii podpredsedu rady.

Rada vzala na vedomie uvedený materiál.

BOD 12

Martin Macko, podpredseda Výboru pre práva lesieb, gejev, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb

Návrh Vyhlásenia rady k výsledku volieb predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja sa predkladá opätovne, keďže na ostatnej rade z diskusie vyplynulo, že nie je vhodné prijať takéto uznesenie medzi prebiehajúcimi dvomi volebnými kolami, čiže v rámci volebného procesu.

Informoval, že medzičasom boli v Rade Európy prijaté dve zásadné odporúčania, ktoré sa týkajú účinných opatrení na integráciu Rómov v členských štátoch a boja proti trestným činom z nenávisti v Európskej únii. Tieto odporúčania voči členským krajinám boli prijaté aj slovenským zástupcom. Nepredpokladá preto, že by s tým bol nejaký problém. A z dikcie odporúčaní vyplýva aj predkladané vyhlásenie, pričom sa odvoláva len na už prijaté stratégie alebo plánované kroky. Z tohto pohľadu v ňom nevidí vôbec nič nové. Zároveň, spolu s hlavnou autorkou vyhlásenia, pani Irenou Bihariovou, podpredsedníčkou Výboru pre

predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie, spoločne vyzvali k istým praktickým krokom, aby nezostalo len pri odsudzujúcom vyhlásení.

Ol'ga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť

V súvislosti s týmto bodom rokovania upriamila pozornosť prítomných na výstavu, ktorá sa nachádza v rokovacej sále. Ide o projekt, ktorý je podporený aj z dotačnej schémy Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorý prezentuje úspešné rómske ženy. Myslí si, že toto je vhodná odpoveď na obdobné extrémistické snahy.

Pavol Šimunič, generálny riaditeľ sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry SR

Pripomienkoval návrh textu vyhlásenia s tým, že rada „neočakáva“, ale robí všetko preto, aby sa pripravovaná stratégia týmto oblastiam vážne venovala.

Miroslav Lajčák, predseda rady

1/ Súhlasil a navrhol výraz „očakáva“ nahradiť výrazom „zaväzuje sa“. V hlasovaní sa zdržali dve osoby, ostatní boli za prijatie uznesenia rady.

2/ Poďakoval sa všetkým za konštruktívnu diskusiu a za aktívnu účasť na rokovaní.

Zapísali:

Milica Jančulová

vedúca oddelenia koordinácie agendy ľudských práv

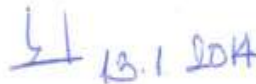
Katarína Stehlíková

oddelenie koordinácie agendy ľudských práv

Za správnosť:

Barbara Illková

generálna riaditeľka sekcie právnej a konzulárnej, tajomníčka rady

Schválil:

Miroslav Lajčák

podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, predseda rady

